2026/2498

16.11.2026

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2026/2498,

5. november 2026,

millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/956 rakenduseeskirjad seoses kolmandas riigis tasutud süsinikuhinna ümberarvestamisega tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vastavaks vähenduseks, kõnealuse süsinikuhinna tasumise tõenditega, sõltumatu isiku kvalifikatsiooniga ning tema sõltumatuse ja kvalifikatsiooni kindlakstegemise tingimustega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrust (EL) 2023/956, millega kehtestatakse süsiniku piirimeede, ([1]) eriti selle artikli 9 lõiget 5,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruses (EL) 2023/956 on sätestatud, et tegevusloaga SPIMi deklarant võib taotleda tagastavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendamist vastavalt deklareeritud seonduva heitkoguse eest kolmandas riigis tegelikult tasutud süsinikuhinnale, eesmärgiga tagada, et sama heitkoguse eest ei tasuta süsinikuhinda kaks korda.

(2) Importijad või kaudsed tolliesindajad pidid üleminekuperioodil 1. oktoobrist 2023 kuni 31. detsembrini 2025 teatama deklareeritud seonduva heitkoguse eest tasumisele kuuluvast süsinikuhinnast, sh asjakohaste lähteainetega seonduvate heitkoguste süsinikuhindadest. Lisaks sellel ajavahemikul kogutud väärtuslikule teabele on komisjon saanud väärtuslikke kogemusi ja teavet ka sidusrühmadelt, sh nende kolmandate riikide ametiasutustelt, kus süsiniku hinnastamise norme kohaldatakse.

(3) Komisjon korraldas kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega tagasisidekorje 28. augustist kuni 25. septembrini 2025, et koguda sidusrühmade arvamusi, millest oleks võimalik lähtuda käesolevas rakendusaktis kehtestatud normide koostamisel. Õigusakti eelnõu avaldati sidusrühmadelt tagasiside saamiseks 13. maist 2026 kuni 10. juunini 2026.

(4) Määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõike 4 kohaselt võib komisjon kolmandate riikide puhul, kus on kehtestatud süsiniku hinnastamise normid, määrata kindlaks nende riikide süsiniku vaikehinna, teha selle hinna SPIMi registris kättesaadavaks ja avaldada selle arvutamise meetodi. Komisjon tugineb selleks usaldusväärsele ja avalikult kättesaadavale teabele ning asjaomastelt kolmandatelt riikidelt saadud teabel põhinevatele parimatele olemasolevatele andmetele. Kui kasutada sõltumatu isiku sertifitseeritud tõendite põhjal tegelikult tasutud süsinikuhinna põhise aruandluse alternatiivina komisjoni kättesaadavaks tehtud süsiniku vaikehinnal põhinevat aruandlust, siis minimeeriks see nõuete täitmise kulud tegevusloaga SPIMi deklarantide jaoks ja võimaldaks vältida igasuguseid nõuete täitmise kulusid kolmandate riikide käitajatele, lihtsustades seeläbi süsinikuhinna mahaarvamist.

(5) Kuna tegelikult tasutud süsinikuhinna arvutamine tugineb kaubaga seonduva heitkoguse arvutamisele ning vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2025/2083 ([2]) tehtud muudatustele, võib tegevusloaga SPIMi deklarant taotleda tegelikult tasutud süsinikuhinna mahaarvamist sõltumatu isiku sertifitseeritud tõendite alusel

([1]) ELT L 130, 16.5.2023, lk 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. oktoobri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2083, millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses süsiniku piirimeetme lihtsustamise ja tugevdamisega (ELT L, 2025/2083, 17.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2083/oj).

ainult siis, kui seonduv heitkogus määratakse kindlaks tegelike väärtuste põhjal. Kui seonduv heitkogus määratakse kindlaks tegelike väärtuste alusel, võivad tegevusloaga SPIMi deklarandid samuti valida asjakohase süsiniku vaikehinna kasutamise. Kui seonduv heitkogus määratakse kindlaks heite vaikeväärtuse põhjal, võib mahaarvamist taotleda ainult komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud asjakohase süsiniku vaikehinna alusel.

(6) Määruse (EL) 2023/956 kohaselt peaks süsinikuhind olema tasutud kas süsinikuheite vähendamise kava alusel maksu, lõivu või tasuna või kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi alusel lubatud heitkoguse ühikutena, arvutatuna sellise meetmega hõlmatud ja kaupade tootmise käigus vabanevate kasvuhoonegaaside põhjal. Süsinikumaksu, -lõivu või -tasu võib nõuda kas käitaja tasandil või kaudselt kütuse süsinikusisalduselt. Heitkogustega kauplemise süsteemide liigid võivad hõlmata lähtetasemel ja krediitidel põhinevaid süsteeme. Komisjon peaks jälgima uute süsiniku hinnamehhanismide väljatöötamist kolmandates riikides ja kütusepõhiseid süsinikumakse käsitlevate normide kohaldamist ning neid norme vajaduse korral kohandama, kui need ei motiveeriks piisavalt tööstust kasutama vähem süsinikuheidet tekitavaid kütuseid.

(7) Selleks et toetada tegelikult tasutud süsinikuhinna mahaarvamist ja tagada mahaarvamise ühetaoline kohaldamine, peaks käesolev määrus sisaldama loetelu kolmandates riikides kohaldatavatest süsiniku hinnamehhanismidest, mis praegu kättesaadava teabe põhjal vastavad määruses (EL) 2023/956 ja käesolevas määruses sätestatud kohaldatavatele määratlustele. Loetelus mittesisalduvate süsiniku hinnamehhanismide, sealhulgas piirkondlike kavade ja uute mehhanismide puhul peaks sõltumatu isik hindama, kas need vastavad kohaldatavatele määratlustele. Kui süsiniku hinnamehhanism vastab kohaldatavatele määratlustele, peaks sõltumatu isik hindama käitaja esitatud tõendeid tegelikult tasutud süsinikuhinna kohta.

(8) Komisjon peaks süsiniku hinnamehhanismide loetelu igal aastal läbi vaatama ja seda vajaduse korral ajakohastama, et hõlmata võimalikult palju süsiniku hinnamehhanisme. Süsiniku hinnamehhanismide loetelu ajakohastamiseks võib komisjon võtta vastu ja käsitleda asjaomaste kolmandate riikide jurisdiktsioonide taotlusi, milles kirjeldatakse süsiniku hinnamehhanismi asjakohaseid omadusi. Samuti võib komisjon saada taotlusi pädevatelt asutustelt, muu hulgas pädevate asutuste ja tegevusloaga SPIMi deklarantide vaheliste konsultatsioonide põhjal, et ta hindaks süsiniku hinnamehhanismi, mida ei ole käesolevas määruses loetletud. Komisjoni tehtav hindamine peaks hõlmama neid loetlemata süsiniku hinnamehhanisme, mida kasutatakse või kavatsetakse kasutada tegelikult tasutud süsinikuhinna mahaarvamise taotlustes. Selleks et tagada tegelikult tasutud süsinikuhinna ühetaoline ja järjepidev mahaarvamine, peaks komisjon edastama oma hindamise tulemused viivitamata pädevatele asutustele SPIMi registri kaudu.

(9) Komisjon ja pädevad asutused peaksid jälgima käesoleva määruse kohaldamist ja vaatama läbi taotlused tegelikult tasutud süsinikuhinna kohta osana määruse (EL) 2023/956 artikli 19 kohasest SPIMi deklaratsioonide järelkontrollist. Komisjon peaks abistama pädevaid asutusi kolmandas riigis tegelikult tasutud süsinikuhinda käsitlevate taotluste läbivaatamisel, sealhulgas enne, kui pädev asutus teeb kindlaks, et tagastatavate SPIMi sertifikaatide deklareeritud arv on vale. Komisjon peaks eelkõige aitama hinnata uusi süsiniku hinnamehhanisme, mida ei ole käesolevas määruses loetletud. Lisaks tuleks tähelepanu pöörata taotlustele, mis on oluliselt suuremad, kui need oleksid komisjoni poolt määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõike 4 kohaselt kindlaks määratud süsiniku vaikehindade kasutamise korral.

(10) Komisjon peaks tegema koostööd asjaomaste kolmandate riikide või territooriumidega, et hinnata liidu võimalust sõlmida kahepoolseid lepinguid kooskõlas määruse (EL) 2023/956 artikli 2 punktiga 12, et hõlbustada käesoleva määruse kohaldamist, lihtsustades tasutud süsinikuhinna mahaarvamise taotlusi ja suurendades nende usaldusväärsust, sealhulgas määrates kindlaks, millist liiki ametlikele dokumentidele võib tugineda tegelikult tasutud süsinikuhinna kohta esitatud tõendite sertifitseerimisel.

(11) Tagamaks, et SPIMi sertifikaatide arvu vähendamine kajastab deklareeritud kauba puhul juba kantud süsinikukulusid, tuleks kõnealuse vähendamise arvutamisel võtta arvesse kaubaga seonduva heitkoguse eest süsiniku hinnamehhanismi alusel tasutud mis tahes hinda, samas kui sellise heite eest tasutud hinda, mis ei ole seotud deklareeritud kaubaga seonduva heitkogusega, ei tohiks arvesse võtta. Süsinikuhind võib olla seotud deklareeritud kauba otseheitega, kaudse heitega, kui see on kohaldatav, ja deklareeritud kaubaga seonduvate lähteainetega seotud heitega ning seda võidakse tasuda erinevate süsiniku hinnamehhanismide alusel eri jurisdiktsioonides, kus süsiniku hinnastamise norme kohaldatakse.

(12) Selleks et võtta täpselt arvesse SPIMiga hõlmatud heidet, mille eest süsinikuhind on juba tasutud, tuleks heide, mille suhtes kohaldatakse süsinikuhinda, omistada käitises toodetud kaupadele kooskõlas komisjoni rakendusmääruses (EL) 2025/2547 ([3]) sätestatud süsteemipiiride ja tootmisprotsessidega.

(13) Selleks et tagada kolmandas riigis tasutud süsinikuhinna samaväärsus ELi HKSi alusel tasutava süsinikuhinnaga, tuleks tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendada kolmandas riigis süsiniku hinnamehhanismi alusel seonduva eriheitkoguse eest tasutud süsinikuhindade korral ainult juhul, kui kõnealuse kava puhul on tegemist maksu, lõivu või tasuga või lubatud heitkoguse ühikutega kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemis, mis on oma olemuselt siduv ja millega kehtestatakse vastavuskohustused kõigile kõnealuse mehhanismiga hõlmatud asjakohastes sektorites tegutsevatele käitajatele. Konkreetse sektori väikestele käitistele tehtavad sihipärased, läbipaistvad ja üldiselt kohaldatavad erandid, mis sarnanevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ ([4]) I lisas kindlaks määratud künnistega, ei tohiks seda põhimõtet ohtu seada. See põhimõte peaks tagama, et süsiniku hinnamehhanismi keskkonnaeesmärki saab SPIMiga hõlmatud sektorites süsinikuheite vähendamise edendamisel pidada üldjoontes samaväärseks ELi HKSiga. Süsiniku hinnamehhanismi alusel tegelikult tasutava süsinikuhinnaga tuleks kehtestada sama hinnastamiskohustus heitkogustele, mis tekivad käitise kõigi kaupade tootmisel, olenemata kaupade sihtkohast. Selle põhimõtte kohaselt ei oleks süsinikuhind, mida tasutakse üksnes eksporditud kaupadega seonduva heitkoguse eest, SPIMi kohustuste vähendamiseks kõlblik.

(14) Kuna süsinikumaksu, -lõivu või -tasu võidakse nõuda käitise tarbitud kütuse süsinikusisalduse põhjal, millest tulenev heide eraldub kauba tootmise ajal, on asjakohane, et deklarant võib taotleda kõnealuse heite eest tasutud süsinikuhinna arvessevõtmist isegi juhul, kui kõnealust hinda ei tasunud otseselt käitise käitaja. Sellistel juhtudel peaks kütuse suhtes kohaldatav maksumäär olema kooskõlas kütuse heitekoefitsiendiga, tagamaks, et süsinikumaksu, -lõivu või -tasu määr vastab selle kütusega tegelikult tekitatud heitkogustele ja et seetõttu kajastab seonduvatele heitkogustele määratud süsinikuhind neid tegelikult tekitatud heitkoguseid. Tagamaks, et tasutud süsinikuhinnas võetakse arvesse ainult määruse (EL) 2023/956 nõuetele vastavaid süsinikumakse, -lõive või -tasusid, peaksid tõendid näitama, et kolmanda riigi õigusnormide alusel kohaldatav süsinikumaks, -lõiv või -tasu põhineb selgelt kütuse süsinikusisaldusel.

(15) ELi HKSi alusel tasutava süsinikuhinnaga samaväärsuse tagamiseks tuleks käsitada lähtetasemel ja krediitidel põhineva heitkogustega kauplemise süsteemi raames ostetud süsinikukrediite või muid heiteühikuid samaväärsena lubatud heitkoguse ühikutega, mille eest on makstud heitkogustega kauplemise süsteemi raames.

(16) Võttes arvesse, et käitajad võivad kasutada süsiniku hinnamehhanismi raames erinevaid nõuete täitmise võimalusi, peaksid tõendid tegelikult tasutud süsinikuhinna kohta hõlmama kõiki kolmanda riigi ametiasutuste lubatud võimalusi nõuete täitmiseks, sh kõnealuste ametiasutuste määratud fikseeritud hinna tasumist või süsinikukrediitide kasutamist, lähtuvalt süsiniku hinnamehhanismi raames kehtestatud piirangutest ja tingimustest.

([3]) Komisjoni 10. detsembri 2025. aasta rakendusmäärus (EL) 2025/2547, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/956 rakenduseeskirjad kaubaga seonduva heitkoguse arvutamise meetodite kohta (ELT L, 2025/2547, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/2547/oj).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

(17) Kui süsinikuhinna tasumise kohustus võimaldab osta süsinikukrediite, mille eesmärk on tulemuslikult vähendada kasvuhoonegaaside heidet või see eemaldada, siis on asjakohane, et deklarandil tuleks lubada taotleda vähendamist selle kohustuse täitmiseks kasutatud konkreetsete süsinikukrediitide eest tegelikult tasutud süsinikuhinda käsitlevate tõendite alusel. Seda vähendust peaks olema võimalik taotleda olenemata sellest, kas süsinikukrediidiga seotud leevendusmeetmeid rakendatakse riigisiseselt või riigi jurisdiktsioonist väljaspool. Eesmärgiga täielikult tunnistada, et enamik süsiniku hinnamehhanisme võimaldab käitajatel täita osa oma kohustusest sellega, et nad ostavad riigisiseselt valitud standardite alusel väljastatavaid süsinikukrediite riigisiseste leevendusmeetmete jaoks, ei tuleks tegeliku tasumise tõendamiseks kehtestada täiendavaid kvalitatiivseid või kvantitatiivseid kriteeriume. Tagamaks, et süsinikukrediitide eest tegelikult tasutud hinnaga seotud vähendustaotlus on kooskõlas hinnaga, mida saab muidu tasuda süsiniku hinnamehhanismi peamise nõuete täitmise võimaluse alusel, ei tohiks taotluses esitatud, süsinikukrediitide eest tegelikult tasutud hind ületada süsinikuhinda peamiste nõuete täitmise võimaluste alusel, mida süsiniku hinnamehhanism lubab, nagu keskmine turuhind heitkogustega kauplemise süsteemi raames või asjakohane peamine süsinikumaksu määr.

(18) Kui kolmandas riigis kehtiv süsiniku hinnamehhanism võimaldab kasutada väljaspool riigi jurisdiktsiooni saadud krediite, siis peaksid kõnealused rahvusvahelised süsinikukrediidid vastama Pariisi kokkuleppe alusel kehtestatud standarditele. Seetõttu tuleks võtta arvesse ainult Pariisi kokkuleppe artikli 6 lõike 2 või artikli 6 lõike 4 alusel rahvusvaheliselt ülekantud leevendustulemustena lubatud ja väljastatud krediitide eest tasutud süsinikuhinda. See kriteerium peaks edendama artikli 6 kohaste krediitide arendamist ja pakkuma kvaliteeditagatist, mis on vajalik SPIMi keskkonnaalase terviklikkuse kindlustamiseks. Selleks et julgustada kolmandate riikide tootjaid vähendama nende endi heidet kõige tõhusama tehnoloogia arendamise ja kasutamise kaudu, ning tagada, et suurem osa süsinikuheite vähendamise jõupingutustest viiakse ellu riigisiseselt, peaks kõnealuste rahvusvaheliste süsinikukrediitide kasutamine SPIMi alusel süsinikuhinna deklareerimiseks olema piiratud. Määrates selleks ülempiiriks süsiniku hinnamehhanismi raames teatatud ja kinnitatud heitest 10 %, võetakse täielikult arvesse olemasolevaid süsiniku hinnamehhanisme, mis võimaldavad käitajatel täita osa vastavuskohustusest rahvusvaheliste süsinikukrediitidega.

(19) Tuleks võtta arvesse soodustusi või muus vormis hüvitisi, mis reaalselt vähendavad kohustust tasuda süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud heite eest. Iga meedet või antavat toetust, mis põhineb parameetril, mida kasutatakse süsinikuhinna tasumise kohustuse kehtestamiseks ja mis tegelikult vähendab süsinikuhinna maksmise kohustust, tuleks sel otstarbel käsitada hüvitisena. See hõlmab olukordi, kus osa süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud heitest vabastatakse tegelikust makse tasumisest, näiteks kui tegemist on tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikutega, lähtetasemel ja krediitidel põhinevas süsteemis kindlaks määratud heitemahukuse lähtetaseme piiresse jääva heitega, süsinikuhinna tasumisest vabastatud heitega või muude meetmetega, millega vabastatakse osa heitest süsinikuhinna tasumise kohustusest. Samuti tuleks võtta arvesse igasugust hinnaalandust või tasutud hinna tagasimaksmist ning mis tahes rahalist hüvitist.

(20) Selleks et tagada üldine samaväärsus sellega, kuidas ELi HKSist saadavat tulu saab innovatsioonifondi kaudu osaliselt reinvesteerida käitistesse, mille suhtes kohaldatakse ELi HKSi, ja et võtta arvesse süsinikuhinnast saadava tulu õiguspärast reinvesteerimist kliimameetmete rahastamisse, ei tohiks süsiniku hinnamehhanismist saadavat tulu, mis reinvesteeritakse käitaja käitise süsinikuheite vähendamisse, käsitada tasutud süsinikuhinna hüvitamisena. See peaks kehtima tingimusel, et kõigil käitajatel, kelle suhtes süsiniku hinnamehhanismi kohaldatakse, on õigus toetust saada, et ei esine eri käitajate põhjendamatut diskrimineerimist, et toetuse andmise eest vastutava asutuse otsus on avalik ja et toetusi kasutatakse reaalselt selleks, et vähendada toetust saava käitise heidet.

(21) Selle tagamiseks, et ostetud lähteainetega seonduv süsinikuhind määratakse kindlaks järjepideval ja kontrollitaval viisil, on asjakohane, et kõnealuseid lähteaineid käsitlevad deklaratsioonid põhinevad neid tootva käitise sertifitseerimisaruandel. Süsinikuhinna deklaratsiooni esitamise lihtsustamiseks peaks käitajatel olema juhul, kui tarnija ei tee sertifitseerimisaruannet käitajale kättesaadavaks, võimalik kasutada asjakohast süsiniku vaikehinda, mille komisjon teeb kättesaadavaks kooskõlas määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõikega 4.

(22) Kauba kaudse heite eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramise lihtsustamiseks ning võttes arvesse, et vaikimisi põhineb kaudse heitega seotud aruandlus heite vaikeväärtustel, on asjakohane, et käitajatel peaks olema võimalik kasutada asjakohast süsiniku vaikehinda, mille komisjon teeb kättesaadavaks kooskõlas kõnealuse määruse artikli 9 lõikega 4.

(23) Et tagada konkreetsel aruandeperioodil välisvaluutas tasutud süsinikuhindade järjepidev ja objektiivne ümberarvutamine eurodesse, on asjakohane, et ümberarvutamine peaks põhinema kõnealuse perioodi aasta keskmisel vahetuskursil. Selleks peaks komisjon avaldama iga aruandeaasta keskmised aastased vahetuskursid iga järgmise aasta alguseks, võttes aluseks Euroopa Keskpanga või asjakohasel juhul Eurostati poolt selle ajavahemiku kohta avaldatud vahetuskursid.

(24) Selleks et arvutada deklareeritud kauba eest tegelikult tasutud süsinikuhinnale vastav tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendus, on vaja teha kindlaks SPIMi sertifikaatide aastane võrdlushind. See aastane võrdlushind peaks põhinema SPIMi sertifikaatide hinnal importimise aastal. Selleks et tagada läbipaistvus ja kooskõla keskmise hinnaga, mida tegevusloaga SPIMi deklarandid maksavad SPIMi sertifikaatide ostmisel, peaks see võrdlushind põhinema komisjoni rakendusmääruse (EL) 2025/2548 ([5]) kohaselt impordiaastal avaldatud SPIMi sertifikaatide keskmisel hinnal.

(25) Tagamaks, et toodetud kauba eest tegelikult tasutud süsinikuhinda saab sertifitseerida ja seostada selle aluseks olevate andmete ja arvutustega, on asjakohane, et kaupa tootva käitise käitaja peaks koostama süsinikuhinna aruande, milles on esitatud peamised arvutusetapid ja kasutatud teave iga toodetava kauba kohta. Järjepidevuse tagamiseks ning sõltumatute isikute ja pädevate asutuste jaoks töötlemise hõlbustamiseks on käesolevas määruses ette nähtud, et kõnealuse aruande puhul kasutatakse elektroonilist standardvormi ja üht töökeelt.

(26) Kui käitise käitajal on õigus soodustustele või muus vormis hüvitistele, aga ta ei esita tõendeid kõnealuse hüvitise koguse või määra kohta, siis ei ole võimalik tegelikult tasutud süsinikuhinda kindlaks määrata ja seda ei tohiks sertifitseerida. Et aga süsiniku hinnamehhanismi raames võib teatavaid soodustusi ja muus vormis hüvitisi anda erineval ajal pärast heite tekkimist, sh pärast SPIMi deklaratsioonide esitamise tähtpäeva, peaks käitajatel olema võimalik esitada tõendid asjaomase asutuse poolt ametlikult kindlaks määratud hüvitise määra või summa kohta või tasumisele kuuluva maksimaalse määra või summa kohta. Kui sellise käitise käitajal, kelle suhtes kohaldatakse süsiniku hinnamehhanismi, on õigus teatavas vormis hüvitisele, kuid ta suudab asjaomaste asutuste ametliku kirjaliku kinnituse alusel tõendada, et ta ei ole esitanud hüvitise taotlust või esitatud taotlus on tagasi lükatud, siis ei tohiks kõnealust soodustust või muus vormis hüvitist tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramisel arvesse võtta.

(27) Selle tagamiseks, et süsinikuhinna tegelikku tasumist saab halduskoormusega proportsionaalsel viisil usaldusväärselt sertifitseerida, peaksid tegeliku tasumise tõendid tuginema dokumentidele, mis on üldjuhul kättesaadavad sellistele kolmandate riikide käitiste käitajatele, kelle suhtes süsinikuhinda kohaldatakse, võttes arvesse eri liiki vastavuskohustusi. Tõendid tegeliku tasumise kohta peaksid käsitlema kaupa tootva käitise heidet ja hõlmama sama ajavahemikku kui käitises seonduva heitkoguse arvutamisel ja tõendamisel kasutatud aruandeperiood. Deklarant peaks säilitama tõendeid tegeliku tasumise kohta süsinikuhinna aruandena, mille on koostanud käitaja ja sertifitseerinud sõltumatu isik, kes on saanud juurdepääsu kolmanda riigi käitaja esitatud vajalikele esmastele tõenditele.

(28) Selleks et tagada tegelikult tasutud süsinikuhinna usaldusväärne ja proportsionaalne sertifitseerimine eri liiki heitkogustega kauplemise süsteemide puhul, peaksid tõendid tegelikult tasutud hinna kohta üldjuhul hõlmama aasta keskmist turuhinda, mis on arvutatud kaalutud keskmise enampakkumishinna alusel, või kui see ei ole kättesaadav, siis aasta keskmist järelturu hinda koos tõenditega nõuete täitmise ühikute kohta, nt käitaja poolt vastava heite eest tagastatud lubatud heitkoguse ühikute kohta, ning tõendeid heitkogustega kauplemise süsteemi alusel teatatud ja

([5]) Komisjoni 10. detsembri 2025. aasta rakendusmäärus (EL) 2025/2548, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/956 rakenduseeskirjad seoses SPIMi sertifikaatide hinna arvutamise ja avaldamisega (ELT L, 2025/2548, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/2548/oj).

kinnitatud koguheite kohta. Alternatiivselt peaks käitajatel olema võimalik tõendada tasutud süsinikuhinda ostetud nõuete täitmise ühikute alusel. Selleks et vältida raskusi tegelike ostetud nõuete täitmise ühikute ja tegelike tagastatud nõuete täitmise ühikute vastavusse viimisel ja võtta arvesse asjaolu, et käitaja võib osta nõuete täitmise ühikuid enne nõuete täitmise perioodi, peaks süsinikuhind põhinema kõigi selliste nõuete täitmise ühikute keskmisel ostuhinnal, mis olid heitkogustega kauplemise süsteemi registris käitaja kontol seonduva heitkoguse aruandluseks asjakohase aruandeperioodi lõpus. Komisjon peaks jälgima nende normide kohaldamist, mis käsitlevad ettevõtjate võimalust teatada ostetud nõuete täitmise ühikutel põhinev hind, et tagada selle võimaluse proportsionaalsus sõltumatu isiku suutlikkusega sertifitseerida tõendid tegelikult tasutud hinna kohta.

(29) Kui hinna puhul on tegemist käitaja poolt otse tasutava maksu, lõivu või tasuga, siis peaksid tõendid hõlmama ametlikke dokumente, eelkõige maksuhalduritelt või muudelt pädevatelt asutustelt, ning need peaksid kajastama maksu, lõivu või tasu suuruse mis tahes muutusi aruandeperioodil.

(30) Selleks et toetada sõltumatu isiku poolt tehtavat sobivat liiki tõendite hindamist, peaks komisjon avaldama enne 2026. aasta lõppu suunised ja neid seejärel korrapäraselt ajakohastama, et nimetada riikide kaupa dokumentaalsed tõendid, mida võib pidada käesolevas määruses sätestatud tõendamisnõuetele vastavaks.

(31) Määruse (EL) 2023/956 kohaselt peavad riiklikud akrediteerimisasutused akrediteerima juriidilisi isikuid tegelike väärtuste alusel arvutatud seonduva heitkoguse tõendamiseks. SPIMi kohaldamisalasse kuuluva seonduva heitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimine on sellise tõendamisega võrreldav tegevus ja koosneb süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud heite ulatuse, sellise heite SPIMi kaupadele omistamise ja SPIMi kaupadega seonduva heitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna määramise järelkontrollist. Süsinikuhinna sertifitseerimine on lahutamatult seotud seonduva heitkoguse tõendamisega. Sertifitseerimise usaldusväärsus ja kvaliteet on määrava tähtsusega, et tagada tegelikult tasutud süsinikuhinna mahaarvamise ning tegevusloaga SPIMi deklarantidele tasutud finantskohanduse usaldusväärsus. Tagamaks, et tõendeid süsinikuhinna kohta sertifitseerivad sobiliku kvalifikatsiooniga üksused, tuleks süsinikuhinna tõendeid sertifitseerivatelt sõltumatutelt isikutelt nõuda, et neil oleks akrediteering sellise akrediteerimisulatuse jaoks, mis hõlmab tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimist, ning riiklikelt akrediteerimisasutustelt peaks nõudma, et nad kontrolliksid, kas sõltumatutel isikutel on olemas selleks vajalik pädevus. Selline kvalifikatsioon suurendab sertifitseerimise kvaliteeti ja vähendab tõenäosust, et tegevusloaga SPIMi deklarandid peavad kooskõlas määruse (EL) 2023/956 artikliga 26 maksma trahve, kuna nad on tagastanud vale arvu SPIMi sertifikaate. Samuti tagatakse sellega, et käitajad saavad kasutada sama juriidilist isikut seonduva heitkoguse tõendamiseks ja süsinikuhinna sertifitseerimiseks, sujundatakse sertifitseerimise taotlemise korda ning lihtsustatakse SPIMi registri ülesehitust.

(32) Erandina tuleks selleks, et tagada sõltumatute isikute kättesaadavus esimese kahe aasta jooksul, mil tuleb sertifitseerida tegelikult tasutud süsinikuhinda, ning et riiklikel akrediteerimisasutustel oleks piisavalt aega hinnata tehnilisi akrediteerimisnõudeid ja anda akrediteering, tuleks SPIMi tõendajatele anda ajutiselt võimalus teha sertifitseerimine, ilma et neilt nõutaks akrediteeringu saamist. SPIMi tõendajad on tõendanud oma pädevust ja teadmisi SPIMi metoodika ja tõendamisnõuete kohaldamisel ning sõltumatust.

(33) Komisjon ja pädevad asutused peaksid määruse (EL) 2023/956 artiklis 19 osutatud SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli raames kontrollima sertifitseerimistoiminguid, mida SPIMi tõendajad selle ajutise võimaluse raames teevad. Kui pädeval asutusel või komisjonil on sertifitseerimistöö järelkontrolli põhjal põhjendatud kahtlusi sertifitseerimisaruande õigsuses, siis sõltumatu isiku staatus tühistatakse, ilma et see piiraks SPIMi tõendaja võimalust taotleda akrediteerimist riiklikult akrediteerimisasutuselt. Komisjon peaks 2027. aasta lõpus tegema kokkuvõtte sõltumatute isikute akrediteerimisprotsessist ja sõltumatute isikute kättesaadavusest, pidades silmas sertifitseerimisnõudlust.

(34) Rahvusvaheliselt kohaldatavate standardite arvessevõtmiseks ja menetluste tarbetu dubleerimise vältimiseks tuleks arvestada parimaid tavasid, mis on välja töötatud seoses selliste asjaomaste harmoneeritud valideerimis- ja tõendamisstandardite kohaldamisega, mille Euroopa Standardikomitee on vastu võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1025/2012 ([6]) kohaselt esitatud komisjoni taotluse alusel. Sõltumatutelt isikutelt tuleks seega nõuda, et nad täidaksid sertifitseerimistegevuse osana teatavate harmoneeritud standardite nõudeid, mida täiendavad konkreetsed lisanõuded tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimise kohta.

(35) Sertifitseerimise usaldusväärsuse tagamiseks on vaja kindlustada, et sõltumatud isikud teevad oma tööd sõltumatult ja võtavad meetmeid selliste olukordade vältimiseks, kus nende sõltumatus kolmandate riikide käitiste käitajatest, SPIMi pädevatest asutustest, komisjonist, kõnealuses kolmandas riigis süsiniku hinnamehhanismi reguleerimise eest vastutavatest pädevatest asutustest või tegevusloaga SPIMi deklarantidest võidakse seada kahtluse alla.

(36) Sertifitseerimise kvaliteedi tagamiseks peaksid riiklikud akrediteerimisasutused hindama oma akrediteerimis- ja järelevalvetegevuse osana, kas sõltumatud isikud, sh sertifitseerimisrühma liikmed, vastavad süsinikuhinna aruande sertifitseerimise puhul konkreetselt kehtivatele pädevusnõuetele. Riiklikud akrediteerimisasutused peaksid oma tegevuse osana kontrollima, kas sõltumatud isikud saavad kogu teabe, mis on sertifitseerimiseks vajalik, ja kas nad teevad kõik sel otstarbel vajalikud kontrollid. Riiklikud akrediteerimisasutused peaksid samuti kontrollima, kas sõltumatud isikud tuginevad nõuetekohasel viisil seonduvat heitkogust käsitlevale tõendamisaruandele, sertifitseerimisaruannetele lähteainete kohta, mida käitises kasutatakse, aga seal ei toodeta, ning süsiniku hinnamehhanismi eest vastutavate ametiasutuste esitatud tõenditele.

(37) Selleks et tõendada deklareeritud seonduva heitkoguse eest süsinikuhinna tegelikku tasumist, peaks sõltumatul isikul olema juurdepääs vajalikele andmetele. Sertifitseerimisprotsess võib hõlmata süsinikuhinna arvutamise ja sellega seotud tõendite säilitamise asukohtade külastusi, eelkõige kui puudub piisav kaugjuurdepääs andmetele ja tõenditele või kui olulise väärkajastamise risk on liiga suur. Sõltumatu isik peaks teavitama käitajat kõigist kindlaks tehtud väärkajastamistest või nõuete rikkumisest, et neid saaks parandada. Kui need jäävad parandamata, siis peaks sõltumatu isik hindama, kas kõnealused väärkajastamised või nõuete rikkumine avaldavad eraldiseisvalt või ühiselt olulist mõju teatatud andmetele.

(38) Selleks et toetada sõltumatut isikut, kui ta hindab, kas väärkajastamine või nõuete rikkumine avaldab olulist mõju süsiniku hinnamehhanismi jaoks teatatud koguheitele või kaubale omistatud kogu süsinikuhinnale, on asjakohane määrata kindlaks olulisustase, mis kajastab tasakaalu SPIMi sertifitseerimise ülesannete keerukuse ja uudsuse ning arvutuste täpsuse vahel. Selleks et tagada koostoime ja ühtlustatud lähenemisviisid seonduva heitkoguse tõendamisega, tuleks olulisuse taseme jaoks kehtestatud protsendimäär viia kooskõlla komisjoni rakendusmääruse (EL) 2025/2546 ([7]) alusel kohaldatava protsendimääraga.

(39) Sertifitseerimine peaks andma piisava kindluse, et käitaja süsinikuhinna aruandes teatatud süsinikuhind ei ole oluliselt väärkajastatud ja et käitaja aruandele saab tugineda eesmärgiga tagada tegelikult tasutud süsinikuhinna mahaarvamise

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1025/oj).

([7]) Komisjoni 10. detsembri 2025. aasta rakendusmäärus (EL) 2025/2546 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/956 kohaste deklareeritud seonduva heitkoguse tõendamise põhimõtete kohaldamise kohta (ELT L, 2025/2546, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/2546/oj).

usaldusväärsus. Sel otstarbel peaksid sõltumatud isikud väljastama sertifitseerimisaruande, mis on piisavalt üksikasjalik, et riiklik akrediteerimisasutus saaks kontrollida, kas sertifitseerimine on toimunud kooskõlas kohaldatavate nõuetega. Sõltumatu isik peaks samuti säilitama sertifitseerimise sisedokumente, mis sisaldavad vajalikku teavet teostatud sertifitseerimistoimingute kohta.

(40) Tagamaks, et akrediteeritakse ainult süsinikuhinna tegeliku tasumise sertifitseerimiseks vajaliku pädevuse ja vajalike teadmistega taotlejad, tuleks kehtestada normid akrediteerimistaotluste esitamise ja hindamise kohta.

(41) Et vältida menetluste dubleerimist ja liigset halduskoormust ning säilitada samal ajal akrediteerimisprotsessi usaldusväärsus, peaks juriidilistel isikutel, kes on vastavalt komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2025/2551 ([8]) SPIMi tegevusalade asjaomase rühma ulatuses või komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2067 ([9]) alusel ELi HKSi raames juba akrediteeritud, olema võimalik taotleda oma akrediteerimisulatuse laiendamist tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimise valdkonda.

(42) Tagamaks, et sõltumatud isikud vastavad jätkuvalt kohaldatavatele kvalifikatsiooninõuetele, tuleks normides määrata kindlaks riiklike akrediteerimisasutuste elluviidav järelevalvetegevus. Kui järelevalve näitab, et sõltumatu isik ei vasta enam kõnealustele nõuetele, siis peaksid riiklike akrediteerimisasutuste käsutuses olema sobilikud haldusmeetmed, nt akrediteeringu peatamine, kehtetuks tunnistamine või akrediteerimisulatuse vähendamine, eesmärgiga kaitsta akrediteerimissüsteemi usaldusväärsust.

(43) Selleks et saada praktilisi kogemusi kolmandates riikides käesoleva määruse alusel tehtava sertifitseerimistöö kohta, sealhulgas kohaldatavate süsiniku hinnamehhanismide ja soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta, võivad riiklikud akrediteerimisasutused, kes ei ole veel alustanud akrediteerimist tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimiseks, vaadelda esimese kahe aasta jooksul, mil tuleb sertifitseerida tegelikult tasutud süsinikuhinda, nende poolt akrediteeritud SPIMi tõendajate tegevust. Sellist vaatlustegevust ei käsitata akrediteerimistegevusena ja riiklikke akrediteerimisasutusi ei käsitata sertifitseerimistöö järelevalve eest vastutavana.

(44) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 765/2008 ([10]) on sätestatud, et pädevad asutused peavad tunnustama riiklike akrediteerimisasutuste osutatavate teenuste samaväärsust, kui need asutused on edukalt läbinud vastastikuse hindamise, ning nad peavad tunnustama akrediteerimistunnistusi ja sertifitseerimisaruandeid, mille on väljastanud kõnealuste asutuste poolt akrediteeritud sõltumatud isikud. Selleks et vältida põhjendamatut paralleelset hindamist ja tagada õiguskindlus, tuleks eeldada, et riiklikud akrediteerimisasutused, mis on juba kõnealuse vastastikuse hindamise edukalt läbinud või seda alustanud delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 otstarbel enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva, vastavad asjakohastele menetlusnõuetele ja neilt ei tohiks nõuda uue vastastikuse hindamise läbimist käesoleva määruse alusel.

(45) Selleks et tagada riiklike akrediteerimisasutuste tõhus järelevalve sõltumatute isikute üle, tuleks kehtestada normid, mis käsitlevad teabevahetust sõltumatute isikute ja neid akrediteerinud riiklike akrediteerimisasutuste vahel, riiklike akrediteerimisasutuste ja liikmesriikide pädevate asutuste vahel ning pädevate asutuste ja komisjoni vahel.

([8]) Komisjoni 20. novembri 2025. aasta delegeeritud määrus (EL) 2025/2551, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2023/956, täpsustades tõendajate akrediteerimise, akrediteeritud tõendajate kontrollimise ja järelevalve, akrediteerimise kehtetuks tunnistamise ning akrediteerimisasutuste vastastikuse tunnustamise ja hindamise tingimusi (ELT L, 2025/2551, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/2551/oj).

([9]) Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2067, milles käsitletakse andmete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ (ELT L 334, 31.12.2018, lk 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2018/2067/oj).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise nõuded ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/765/oj).

(46) Selle tagamiseks, et teave, mis on seotud sõltumatute isikute registreerimisega SPIMi registris vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2024/3210 ([11]) artiklile 10, on usaldusväärne ja ajakohane, tuleks kehtestada normid, millega nõutakse, et riiklikud akrediteerimisasutused teavitaksid pädevaid asutusi kõigist sõltumatute isikute akrediteerimistest ja akrediteerimisteabe muutustest.

(47) Selleks et toetada tegelikult tasutud süsinikuhinnast tuleneva SPIMi sertifikaatide koguarvu vähenduse kontrollimist, peaksid riiklikud akrediteerimisasutused ja pädevad asutused vahetama korrapäraselt teavet, eelkõige sõltumatute isikute jaoks kavandatud tegevuse ning kõnealuse tegevuse kontrollimise tulemuste kohta. Pädevad asutused peaksid jagama seda teavet SPIMi registri kaudu komisjoni ja teiste pädevate asutustega. Pädevad asutused peaksid samuti teavitama riiklikke akrediteerimisasutusi SPIMi deklaratsioonide järelkontrolli käigus saadud asjakohastest tulemustest, kasutades elektroonilist standardvormi, et toetada nende akrediteerimistoiminguid.

(48) Kui käesoleva määruse kohaldamise raames töödeldakse isikuandmeid, kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679 ([12]) ja vajaduse korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725 ([13]).

(49) Käesoleva määruse sätted käsitlevad alates 1. jaanuarist 2026 tekkinud kasvuhoonegaaside heitkoguste eest tegelikult tasutud aastast keskmist süsinikuhinda. Seepärast tuleks käesolevat määrust kohaldada alates 1. jaanuarist 2026.

(50) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 29. juulil 2026.

(51) Käesolev otsus vaadatakse läbi 2027. aasta detsembriks. Komisjon peaks tihedas koostöös liikmesriikidega tegema kõik vajaliku, et vaadata läbi ja vajaduse korra ajakohastada süsiniku hinnamehhanismide loetelu eesmärgiga hõlmata võimalikult palju süsiniku hinnamehhanisme.

(52) SPIMi komitee ei ole oma eesistuja määratud tähtaja jooksul vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 ([14]) artikli 5 lõikele 4 arvamust esitanud,

([11]) Komisjoni 18. detsembri 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/3210, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/956 rakenduseeskirjad SPIMi registri osas (ELT L, 2024/3210, 30.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/3210/oj).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

REGULEERIMISESE JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses on sätestatud üksikasjalikud normid järgmise kohta:

a) iga kaubaga seonduva heitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramine ning lähteainete ja kaudse heite jaoks aastase süsiniku vaikehinna kasutamine;

b) välisvaluutas väljendatud süsinikuhindade ümberarvutamine eurodesse aasta keskmise vahetuskursi alusel;

c) tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähenduse arvutamine;

d) tõendid, millega näidatakse, et süsinikuhind on tegelikult tasutud;

e) viisid, kuidas tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramisel võetakse arvesse soodustusi või muus vormis hüvitisi, mis vähendavad tegelikult tasutud süsinikuhinda;

f) määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõikes 2 osutatud sõltumatu isiku, kes sertifitseerib artiklis 7 osutatud tõendeid (edaspidi „sõltumatu isik“), kvalifikatsioon ning kõnealuse isiku kvalifikatsiooni ja sõltumatuse kindlakstegemise tingimused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid, mis on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2025/2546 artiklis 1, delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 artiklis 1, v.a punktis 3 ja punktides 8–12, ning rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklis 1 ja I lisas. Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

1) „sõltumatu isik“ – juriidiline isik, kes sertifitseerib süsinikuhinna aruande;

2) „sertifitseerimine“ – toimingud, mida sõltumatu isik teeb käesolevas määruses sätestatud sertifitseerimismenetluste raames ja artikli 10 lõikes 1 osutatud harmoneeritud standardi alusel artiklis 19 osutatud sertifitseerimisaruande väljastamiseks;

3) „süsiniku hinnamehhanism“ – süsinikumaks, süsinikulõiv, süsinikutasu või heitkogustega kauplemise süsteem;

4) „akrediteerimisulatus“ – käesoleva määruse IV lisas esitatud SPIMi tegevusalade rühm, mille kohta akrediteeringut taotletakse või mille kohta see on antud;

5) „lähtetasemel ja krediitidel põhinev heitkogustega kauplemise süsteem“ (*baseline-and-credit emission trading system*) – heitkogustega kauplemise süsteemi vorm, mille puhul määratakse kindlaks lähtetase heite piirmäärana, millest väiksema heite korral ei tule süsinikuhinda tasuda, ning lähtetasemest vähem heidet tekitavatele üksustele väljastatakse kaubeldavaid süsinikukrediite ja lähtetasemest rohkem heidet tekitavad üksused peavad süsinikukrediite ostma;

6) „piisav kindlus“ – sertifitseerimisarvamuses väljendatud kõrge, kuid mitte absoluutne kindlustase selle kohta, et käitaja süsinikuhinna aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi;

7) „kindlustase“ – kindluse aste, mille sõltumatu isik annab sertifitseerimisaruande kohta, lähtudes eesmärgist vähendada sertifitseerimisriski vastavalt sertifitseerimise töövõtu asjaoludele;

8) „väärkajastamine“ – käitaja süsinikuhinna aruandes esinev väljajätmine, moonutamine või viga;

9) „oluline väärkajastamine“ – väärkajastamine, mis ületab üksikult või koos muude väärkajastamistega olulisustaseme või millel võib sõltumatu isiku eksperdihinnangu põhjal oma suuruse ja laadi tõttu olla mõju kogu teatatud tegelikule süsinikuhinnale või muule asjakohasele teabele;

10) „olulisustase“ – kvantitatiivne künnis või piir, mille ületamise korral käsitab sõltumatu isik väärkajastamisi olulisena kas üksikult või koos muude väärkajastamistega;

11) „SPIMi sertifitseerimise juhtaudiitor“ – audiitor, kelle ülesanne on juhtida ja kontrollida sertifitseerimisrühma, kes vastutab käitaja süsinikuhinna aruande sertifitseerimise ja seda käsitleva aruande koostamise eest;

12) „SPIMi sertifitseerimise audiitor“ – käitaja süsinikuhinna aruande sertifitseerimise eest vastutava sertifitseerimisrühma liige;

13) „nõuete täitmise ühik“ – reguleeritud heitkogustega kauplemise süsteemi raames välja antud lubatud heitkoguse ühik või krediit, mida kasutatakse kõnealuse süsteemi raames vastavuskohustuste täitmiseks.

II PEATÜKK

TASUTUD SÜSINIKUHINNA ÜMBERARVESTAMINE TAGASTATAVATE SPIMI SERTIFIKAATIDE ARVU VASTAVAKS VÄHENDUSEKS

Artikkel 3

Iga kaubaga seonduva heitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramine

1. Käitaja määrab iga käitises toodetud kaubaga seonduva heitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaks kooskõlas I lisas esitatud metoodikaga.

2. Käitaja võtab tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramisel arvesse kõiki soodustusi või muus vormis hüvitisi, mis on määratud kindlaks kooskõlas artikliga 9 ja I lisaga.

3. Tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramise aruandeperiood on sama kui rakendusmääruse (EL) 2025/2546 artikli 6 kohases tõendamisaruandes osutatud aruandeperiood.

4. Kui seonduva heitkoguse suhtes kohaldatakse erinevaid süsiniku hinnamehhanisme, siis liidetakse kõnealuste mehhanismide alusel tegelikult tasutud süsinikuhinnad iga käitises toodetava kauba puhul I lisa punkti 7.3 kohaselt.

Artikkel 4

Süsiniku hinnamehhanismi liik

1. Süsiniku hinnamehhanism, mille alusel süsinikuhind tegelikult tasutakse, hõlmab kas:

a) heitkogustega kauplemise süsteemi, sealhulgas lähtetasemel ja krediitidel põhinevat heitkogustega kauplemise süsteemi, või

b) süsinikumaksu, -lõivu või -tasu, mis on kas:

   1) kütusepõhine süsinikumaks, -lõiv või -tasu või

   2) punktallikapõhine süsinikumaks, -lõiv või -tasu.

2. II lisas loetletud süsiniku hinnamehhanismid loetakse vastavaks lõikes 1 sätestatud määratlusele.

3. Kui süsiniku hinnamehhanismi ei ole II lisas esitatud loetellu kantud, hindab komisjon, kas see mehhanism vastab lõike 1 kohasele määratlusele, ja kui see on kohaldatav, kaalub selle mehhanismi lisamist II lisasse käesoleva määruse läbivaatamise kaudu.

Komisjon korraldab asjakohasel juhul, sealhulgas pädeva asutuse taotlusel, teabevahetuse pädevate asutustega, et jagada teavet II lisas loetlemata süsiniku hinnamehhanismide kohta, hinnata riskitegureid ja tähelepanu vajavaid punkte ning tagada käesoleva määruse kohaste normide ühetaoline kohaldamine.

Artikkel 5

Lähteainete ja kaudse heite puhul süsiniku vaikehinna kasutamine

1. Väljaspool käitist toodetud lähteainega seonduva heitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramiseks võib käitaja kooskõlas I lisa punktiga 6.2 kasutada kohaldatavat süsiniku vaikehinda, mille komisjon avaldab vastavalt määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõikele 5.

2. Määruse (EL) 2023/956 II lisas loetlemata kauba kaudse heite eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramiseks võib käitaja kooskõlas käesoleva määruse I lisa punktiga 3.2 kasutada kohaldatavat süsiniku vaikehinda, mille komisjon avaldab vastavalt määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõikele 5.

Artikkel 6

Süsinikuhinna ümberarvutamine eurodesse

1. Käitaja arvutab kooskõlas I lisa punktiga 7.1 käitises toodetud iga toote eest tegelikult tasutud süsinikuhinna ümber eurodeks, kasutades artikli 3 lõikes 3 osutatud aruandeperioodi aasta keskmist vahetuskurssi.

2. Sel otstarbel kasutab käitaja aasta keskmisi vahetuskursse, mille komisjon on avaldanud kooskõlas lõikega 3.

3. Lõike 2 kohaldamisel avaldab komisjon aasta keskmised vahetuskursid, kasutades Euroopa Keskpanga või vajaduse korral Eurostati avaldatud vahetuskursse. Kui konkreetse valuuta aasta keskmine vahetuskurss ei ole kättesaadav, siis kasutab komisjon kõige usaldusväärsemat ja avalikult kättesaadavat teavet.

Artikkel 7

Tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähenduse arvutamine

1. Tegelikult tasutud süsinikuhinna arvesse võtmiseks arvutatakse tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendus iga kauba *g* kohta järgmise valemi alusel:

$$ReductionActualCarbonPrice_g = (€EFF_CP_g / RefPriceCBAM) \times Q_g,$$

kus

— $ReductionActualCarbonPrice_g$ – tagastatavate sertifikaatide arvu vähendus tegelikult tasutud süsinikuhinna arvesse võtmiseks;

— $€EFF_CP_g$ – tegelik süsinikuhind eurodes kauba tonni või MWh kohta, nagu see on esitatud artikli 19 kohases sertifitseerimisaruandes;

— *Ref Price SPIM* – SPIMi sertifikaatide aastane võrdlushind eurodes CO_2 ekvivalenttonni kohta impordiaastal;

— Q_g – deklareeritud kauba *g* kogus tonnides või MWh-des.

2. Süsiniku vaikehinna arvesse võtmiseks arvutatakse tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendus iga kauba *g* kohta järgmise valemi alusel:

$$ReductionDefaultCarbonPrice_g = (€DCP \times SEE_g / Ref\ \ Price\ \ SPIM) \times Q_g,$$

kus

— $ReductionDefaultCarbonPrice_g$ – tagastatavate sertifikaatide arvu vähendus, et võtta arvesse kauba *g* eest tegelikult tasutud süsinikuhinda, millest on teatatud süsiniku vaikehinna alusel;

— *€DCP* – kauba puhul kohaldatav süsiniku vaikehind, mille komisjon avaldab vastavalt määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõikele 5, väljendatuna eurodes CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— *SEEg* – kaubaga seonduv heitkogus, mis deklareeriti ja mis vastab kas tegelikule seonduvale eriheitkogusele, eristades otseheidet, kaudset heidet ja lähteainetega seotud heidet, kui see on asjakohane, või kauba jaoks kasutatud vaikeväärtusele, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni või MWh kohta;

— *Ref Price SPIM* – SPIMi sertifikaatide aastane võrdlushind eurodes CO_2 ekvivalenttonni kohta impordiaastal;

— Q_g – deklareeritud kauba *g* kogus tonnides või MWh-des.

Kui deklareeritud seonduv heitkogus põhineb tegelikel väärtustel, kohaldatakse valemit kaubaga seonduva heitkoguse iga asjakohase osa suhtes, sealhulgas otseheide, kaudne heide ja lähteainetega seotud heide. Seega on SPIMi sertifikaatide arvu koguvähendus kauba kohta otseheite, kaudse heite ja lähteainetega seotud heite kohta tehtavate vähenduste summa.

3. Lõigete 1 ja 2 kohaldamisel arvutab komisjon SPIMi sertifikaatide aastase võrdlushinna rakendusmääruse (EL) 2025/2548 kohaselt avaldatud SPIMi sertifikaatide hinna keskmisena asjaomasel impordiaastal. Kõnealune keskmine ümardatakse lähima sendini.

Komisjon avaldab aastase võrdlushinna SPIMi registris.

Kui aastast võrdlushinda ei ole veel võimalik kindlaks määrata SPIMi sertifikaatide kõigi kvartali- või nädalahindade põhjal, mis on asjaomase impordiaasta kohta avaldatud, arvutab komisjon aastase võrdlushinna SPIMi sertifikaatide nende hindade keskmisena, mis on asjaomasel aastal avaldatud.

III PEATÜKK

TÕENDID TEGELIKULT TASUTUD SÜSINIKUHINNA KOHTA

Artikkel 8

Süsinikuhinna aruanne

1. Käitaja koostab I lisas märgitud metoodika põhjal käitaja süsinikuhinna aruande, kasutades elektroonilist vormi, mille komisjon teeb kättesaadavaks SPIMi registri kaudu ja mis sisaldab vähemalt III lisas märgitud teavet.

2. Kui käitaja on registreeritud SPIMi registris vastavalt määruse (EL) 2023/956 artiklile 10, edastab ta süsinikuhinna aruande sõltumatule isikule kõnealuse registri kaudu.

Kui käitaja ei ole registreeritud SPIMi registris, siis edastab ta süsinikuhinna aruande sõltumatule isikule muul asjakohasel viisil.

3. Käitaja koostab süsinikuhinna aruande inglise keeles.

Artikkel 9

Soodustused ja muus vormis hüvitised

1. Käitaja teeb süsinikuhinna aruande koostamisel kindlaks kas järgmised soodustused või muus vormis hüvitised ning võtab neid arvesse:

a) süsinikumaksu, -lõivu või -tasu vähendatud määr;

b) erandid heite hõlmatuses süsiniku hinnamehhanismiga, sh:

1) käitaja saadud tasuta lubatud heitkoguse ühikutega seotud heide,

2) lähtetasemel ja krediitidel põhinevas heitkogustega kauplemise süsteemis allapoole heitemahukuse lähtetaset jääv heide ning

3) süsinikumaksu, -lõivu või -tasu kohaldamisest vabastatud heide;

c) rahalises väärtuses tagasimakse, mis osaliselt või täielikult kompenseerib tasutud süsinikuhinna;

d) mis tahes muu soodustus või muus vormis hüvitis, mis põhineb parameetritel, mida kasutatakse I lisas sätestatud metoodikas, et määrata kindlaks seonduva eriheitkoguse eest tasutav tegelik süsinikuhind.

2. Lõikes 1 osutatud soodustuste või muus vormis hüvitiste kindlakstegemisel võtab käitaja arvesse vähemalt II lisas loetletud soodustuste ja muus vormis hüvitiste liike.

3. Erandina lõikest 1, kui süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud käitis saab hinnamehhanismist saadud tuludest rahastatavat toetust, mille eesmärk on vähendada käitise heidet, siis ei võeta kõnealuse toetuse väärtust tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramisel soodustuse või muus vormis hüvitisena arvesse, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) toetuse eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid, nagu on täpsustatud toetuste suhtes kohaldatavates õigusnormides või rahastamisprogrammis, mille alusel toetust antakse;

b) toetuste eesmärgiks seatud heitkoguste vähendamist kontrollitakse taotlusprotsessi käigus ja pärast investeeringu tegemist;

c) kõigil käitistel, kelle suhtes süsiniku hinnamehhanismi kohaldatakse, on õigus saada toetusi, olenemata iga käitise tasutavast hinnast;

d) kõik käitised, kellel on õigus saada toetusi, peavad esitama toetuse saamiseks taotluse;

e) igale käitisele toetuste andmise eest vastutava asutuse otsus on avalik ja toetuste summa avalikustatakse ning

f) käitisele antud toetus on toonud kaasa toetust saava käitise heitkoguste vähenemise või toetust saav käitis on kasutanud toetust konkreetsete meetmete võtmiseks kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks kooskõlas ametiasutuste otsusega toetuse andmise kohta.

4. Kui sellise käitise käitajal, kelle suhtes kohaldatakse süsiniku hinnamehhanismi, on õigus saada soodustust või muus vormis hüvitist, aga käitaja ei suuda esitada tõendeid mahaarvatava soodustuse või muus vormis hüvitise summa kohta, ei ole käitajal õigust mahaarvamisele tegelikult tasutud süsinikuhinnast.

Kui aga sellise käitise käitajal, kelle suhtes kohaldatakse süsiniku hinnamehhanismi, on õigus soodustusele või muus vormis hüvitisele, mille summa on ametlikult kindlaks määranud asjaomane asutus või mille maksimumsumma saab kindlaks teha sõltumatu isik, aga mida käitaja ei ole veel saanud, siis võetakse tasumisele kuuluva soodustuse või muus vormis hüvitise ametlikult kindlaksmääratud summat või maksimumsummat tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramisel arvesse.

Kui sellise käitise käitajal, kelle suhtes kohaldatakse süsiniku hinnamehhanismi, on õigus soodustusele või muus vormis hüvitisele, kuid ta suudab asjaomaste asutuste ametliku kirjaliku kinnituse alusel tõendada, et ta ei ole seda taotlenud või tema taotlus on tagasi lükatud, siis ei võeta kõnealust soodustust või muus vormis hüvitist tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramisel arvesse.

IV PEATÜKK

SÕLTUMATU ISIKU KVALIFIKATSIOON NING TEMA KVALIFIKATSIOONI JA SÕLTUMATUSE KINDLAKSTEGEMISE TINGIMUSED

1. JAGU

Sõltumatute isikute kvalifikatsioon ja sõltumatus

Artikkel 10

Sõltumatute isikute kvalifikatsioon

1. Seonduvalt eriheitkoguselt tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimiseks kooskõlas käesoleva peatüki 2. jaoga ning määruse (EL) 2023/956 artikli 9 lõike 5 kohaldamiseks peab sõltumatu isik olema akrediteeritud tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimisega seotud akrediteerimisulatuse jaoks, mis on esitatud käesoleva määruse IV lisas.

Sõltumatu isik täidab käesolevas määruses ja harmoneeritud standardis EN ISO/IEC 17029:2019 „Vastavushindamine. Üldised põhimõtted ja nõuded valideerimis- ja tõendamisasutustele“ ([15]) sätestatud nõudeid.

2. Sõltumatu isik või sama juriidilise isiku mis tahes osa peab olema sõltumatu järgmistest isikutest:

a) käitaja, kelle puhul sertifitseerimist tehakse,

b) määruse (EL) 2023/956 artikli 11 lõikes 1 osutatud pädev asutus,

c) komisjon ning

d) kolmanda riigi mis tahes pädev asutus, kes vastutab selle hinnamehhanismi reguleerimise või järelevalve eest, millel tegelikult tasutud süsinikuhinna määramine põhineb.

3. Sõltumatu isik peab tõendama, sealhulgas ka riiklikule akrediteerimisasutusele, et ta on jätkuvalt pädev, ning tagama, et vastutav SPIMi sertifitseerimise juhtaudiitor ja SPIMi sertifitseerimise audiitorid tõendavad oma pädevust hinnata tõendeid seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kohta ning kohaldada 2. jaos sätestatud nõudeid.

Oma jätkuva pädevuse tõendamisel tagab sõltumatu isik, et SPIMi sertifitseerimise juhtaudiitor ja SPIMi sertifitseerimise audiitorid vastavad järgmistele nõuetele:

a) neil on teadmised kohaldatavate akrediteerimisega seotud õiguslike ja tehniliste nõuete ja menetluste, sertifitseerimistoimingute ning süsinikuhinna arvutamise ja omistamise kohta kooskõlas käesoleva määruse, määruse (EL) 2023/956, rakendusmääruse (EL) 2025/2547 ning muude kohaldatavate õigusnormide, harmoneeritud standardite ja suunistega;

b) nad suudavad teha käitaja süsinikuhinna aruande sertifitseerimisega seotud toiminguid, nagu on nõutud käesolevas jaos;

c) neil on teadmised ja arusaamine käesoleva määruse IV lisas esitatud tegevusalade rühma jaoks olulistest sektoripõhistest tehnilistest seire- ja aruandlusaspektidest;

d) neil on teadmised ja arusaamine süsinikuhinna andmete kohaldamisest ja omistamisest seonduvale eriheitkogusele.

Lisaks sellele tagab sõltumatu isik, et sertifitseerimisrühmal on teadmised süsiniku hinnamehhanismi käsitlevatest õigusnormidest ja nõuetest seoses soodustuste või muus vormis hüvitistega, mida kohaldatakse süsiniku hinnamehhanismi suhtes, mille kohaldamisalasse asjaomane käitaja kuulub.

([15]) Komisjoni 3. detsembri 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/1835, milles käsitletakse harmoneeritud standardeid akrediteerimise ja vastavushindamise kohta (ELT L 408, 4.12.2020, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1835/oj).

Artikkel 11

Ajutine kvalifitseerumine 2026. ja 2027. aasta aruandeperioodideks

1. Erandina artikli 10 lõikest 1 võib tõendaja, kes on akrediteeritud vastavalt delegeeritud määrusele (EL) 2025/2551 kõnealuse määruse I lisas loetletud asjakohase tegevusalade rühma jaoks, otsustada saada ka sõltumatuks isikuks, et sertifitseerida 2026. ja 2027. aasta aruandeperioodide süsinikuhinna aruandeid.

Selleks esitab tõendaja SPIMi registri kaudu pädevale asutusele taotluse, et talle määrataks sõltumatu isiku roll. Tõendaja kinnitab oma taotluses, et ta vastab käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Pärast seda, kui tõendaja taotlus on valideeritud, teavitab ta sellest riiklikku akrediteerimisasutust, kes andis akrediteeringu vastavalt delegeeritud määrusele (EL) 2025/2551.

2. Sõltumatu isik, kellele määrati see roll lõike 1 kohaselt, peab täitma käesolevas määruses sätestatud nõudeid ja järgima artikli 10 lõikes 1 osutatud harmoneeritud standardit, sealhulgas sõltumatuse ja jätkuva pädevuse nõudeid.

3. Sõltumatu isik, kellele määrati see roll lõike 1 kohaselt, ei ole sõltumatu isik kauem kui 30. septembrini 2028 ja tema roll eemaldatakse automaatselt SPIMi registris, välja arvatud juhul, kui talle on antud akrediteering käesoleva määruse IV lisas esitatud tegevusalade rühma jaoks.

Kui sõltumatule isikule on antud akrediteering käesoleva määruse IV lisas esitatud tegevusalade rühma jaoks, ajakohastab pädev asutus teavet vastavalt määruse (EL) 2024/3210 artiklile 10.

4. Enne 30. septembrit 2028 võib sõltumatu isik, kellele määrati see roll lõike 1 kohaselt, esitada pädevale asutusele SPIMi registri kaudu taotluse lõike 1 alusel antud rolli äravõtmiseks.

5. Pädev asutus võtab lõike 1 alusel antud rolli ära järgmistel juhtudel:

a) sõltumatu isik on taotlenud talt sõltumatu isiku rolli äravõtmist vastavalt lõikele 4;

b) riiklik akrediteerimisasutus peatas akrediteeringu või tunnistas selle kehtetuks vastavalt delegeeritud määrusele (EL) 2025/2551;

c) pädeva asutuse või komisjoni teate alusel, kui määruse (EL) 2023/956 artikli 19 lõike 2 kohase SPIMi deklaratsioonide ja sõltumatu isiku tehtud töö järelkontrolli käigus on leitud, et on põhjendatud kahtlusi sõltumatu isiku väljastatud sertifitseerimisaruande õigsuses.

6. Sõltumatu isiku rolli äravõtmine vastavalt lõikele 4 ei piira delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 või käesoleva määruse kohast akrediteerimist.

2. JAGU

Sõltumatute isikute kohustused ja tegevusnõuded

Artikkel 12

Süsinikuhinna aruande sõltumatu isiku poolse hindamise ulatus

Sertifitseerimise käigus annab sõltumatu isik piisava kindlusega hinnangu selle kohta, kas

a) käitaja süsinikuhinna aruanne on täielik ja vastab III lisa nõuetele;

b) käitaja on tegutsenud kooskõlas määrusega (EL) 2023/956 ning käesoleva määruse II ja III peatükiga;

c) tõendatud käitaja heitearuandes märgitud seonduva eriheitkoguse eest on süsinikuhind tegelikult tasutud;

d) seonduva eriheitkogusega seoses on saadud mis tahes soodustusi või muus vormis hüvitisi, kui see on asjakohane;

e) käitaja süsinikuhinna aruandes ei ole olulisi väärkajastamisi.

Punkti e kohaldamisel hangib sõltumatu isik käitajalt selged ja objektiivsed tõendid, mis toetavad süsinikuhinna andmeid, ning võtab arvesse kogu teavet, mida süsinikuhinna tasumist käsitlevad tõendid sisaldavad, süsinikuhinna andmete omistamist seonduvale eriheitkogusele, mis on esitatud käitaja tõendatud heitearuandes, ning tõendeid saadud soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta, mis on seotud seonduva eriheitkogusega.

Artikkel 13

Käitajatelt küsitav teave

1. Selleks et hinnata, kas käitaja süsinikuhinna aruandes ei ole olulisi väärkajastamisi ja see on kooskõlas käesoleva määrusega, hangib sõltumatu isik käitajalt vähemalt järgmise teabe, v.a juhul, kui see teave on juba sõltumatule isikule kättesaadav määruse (EL) 2023/956 artikli 8 kohase tõendamismenetluse tulemusena:

a) käitaja seirekava viimane versioon, mis on koostatud kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2025/2547 II lisa punktiga A.5;

b) asjakohased dokumendid või kirjeldused käitise, menetluste ja protsesside kohta või vooskeemid, mis on koostatud ja mida ajakohastatakse väljaspool seirekava, sh käitaja andmekäsitluse ja kontrollisüsteemi kirjeldus;

c) vajaduse korral andmed kõigi pärast viimast sertifitseerimist käitises ja seirekavas tehtud muudatuste ning süsinikuhinna andmeid mõjutavate muudatuste kohta;

d) rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artikli 10 kohane käitaja heitearuanne ning vastav delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 II lisa punkti 2.17 kohane tõendamisaruanne käesoleva määruse artikli 3 lõikes 3 osutatud aruandeperioodi kohta;

e) käitaja süsinikuhinna aruanne artikli 3 lõikes 3 osutatud aruandeperioodi kohta;

f) sertifitseerimisaruanne aruandeperioodi kohta, mis eelneb artikli 3 lõikes 3 osutatud aruandeperioodile, kui sertifitseerimist ei teostanud sama sõltumatu isik;

g) vajaduse korral käitaja süsinikuhinna aruanne ja vastav sertifitseerimisaruanne, mis käsitlevad käitises kasutatud, kuid mitte seal toodetud lähteaineid;

h) süsiniku hinnamehhanismi kohane käitaja heitearuanne või muu teave, milles on märgitud süsinikuhinnaga hõlmatud heide, ning – kui see on kohaldatav – vastav tõendamisaruanne või vastav teabevahetus asutusega, kes vastutab süsiniku hinnamehhanismi alusel teatatud heite kinnitamise eest;

i) vajaduse korral teave selle kohta, kuidas käitaja on parandanud käesoleva määruse rikkumise või käsitlenud parandussoovitusi, mis esitati artikli 3 lõikes 3 osutatud aruandeperioodile eelnenud aruandeperioodi sertifitseerimisaruandes;

j) I lisa punkti 3.5 kohased tõendid tasutud süsinikuhinna kohta;

k) tõendid kõigi kohaldatavate soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta kooskõlas artikliga 9 ning I lisa punktidega 3.5 ja 5.3 ning vähemalt järgmise kohta:

   1) iga soodustuse või muus vormis hüvitise määr või väärtus;

   2) et toetused, millele on osutatud artikli 9 lõikes 3, vastavad kõnealuses artiklis sätestatud tingimustele;

   3) kõik artikli 9 lõike 4 teise ja kolmanda lõigu alusel kohaldatavad erandid;

l) tõendid kohaldatava aruandeperioodi ja süsinikuhinna andmete omistamise kohta kaupadele kooskõlas I lisa punktiga 4.3.

Käitaja esitab sõltumatule isikule teabe, mida sõltumatu isik küsib.

2. Käitaja esitab sõltumatule isikule lõpliku kinnitatud ja asutusesiseselt valideeritud süsinikuhinna aruande. Sõltumatu isik ei väljasta sertifitseerimisaruannet, kui ta ei ole kõnealust süsinikuhinna aruannet saanud.

Artikkel 14

Tegelikult tasutud süsinikuhinna andmete sertifitseerimine

1. Tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramiseks vajalike andmete sertifitseerimiseks hindab sõltumatu isik süsinikuhinna andmete kaubale omistamist ning rakendab andmete üksikasjalikku testimist, sealhulgas jälgib neid tagasi kuni algandmeallikatest saadud andmeteni, teeb andmete ristkontrolli väliste andmeallikatega ja kooskõlastavaid võrdlusi, kontrollib läviväärtusi seoses asjakohaste andmetega ning teeb ümberarvutusi.

2. Lõikes 1 osutatud andmete sertifitseerimise osana kontrollib sõltumatu isik vähemalt järgmisi aspekte ja kui kõnealused kontrollid osutavad väärkajastamistele või nõuete rikkumisele, siis tegutseb kooskõlas artikliga 17:

(a) kas süsinikuhinna aruandes loetletud süsiniku hinnamehhanism või süsiniku hinnamehhanismid on artikli 4 tingimustele vastav süsiniku hinnamehhanism;

(b) kas seonduva heitkoguse suhtes kohaldati süsinikuhinda süsiniku hinnamehhanismi alusel ja – kui see on asjakohane – kas saadi soodustusi või muus vormis hüvitisi kooskõlas kõnealuse hinnamehhanismi suhtes kohaldatavate õigusnormidega;

(c) kas kooskõlas I lisas sätestatud nõuetega on piisavalt tõendeid tasutud süsinikuhinna ning saadud soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta;

(d) kas süsinikuhinna andmete omistamine igale kaubale on toimunud kooskõlas I lisaga;

(e) sellise teabe kehtivus, mida kasutatakse süsinikuhinna andmete ning saadud soodustuste või muus vormis hüvitiste omistamiseks tõendatud teatatud seonduvale heitkogusele;

(f) tõendid tasutud süsinikuhinna ning saadud soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta seoses süsiniku hinnamehhanismi raames teatatud koguheitega;

(g) kui süsinikuhinna andmed põhinevad heitkogustega kauplemise süsteemil, siis kõnealuse heitkogustega kauplemise süsteemi raames käitaja teatatud ning kinnitatud heitkoguste kooskõla tõenditega kõnealuse heitkogustega kauplemise süsteemi raames tagastatud vastavate nõuete täitmise ühikute kohta;

(h) kui süsinikuhinna andmed põhinevad heitkogustega kauplemise süsteemil ja lubatud heitkoguse ühikud eraldati tasuta, siis kõnealuste tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikute arvu ja selliste regulatiivsete otsuste kooskõla, millega need lubatud heitkoguse ühikud käitajale eraldati;

(i) kui süsinikuhinna andmed põhinevad heitkogustega kauplemise süsteemil ja süsinikuhind põhineb ostetud individuaalsetel nõuete täitmise ühikutel või fikseeritud hinnal, mille eest kõnealused nõuete täitmise ühikud on ostetud, siis tõendid ostetud nõuete täitmise ühikute koguse ja nende ostuhinna kohta käitaja finantsdokumentides;

(j) kui nõuete täitmise ühikud tagastatakse heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu, -lõivu või -tasu alusel vastavuskohustuste täitmiseks, siis kas kõnealused nõuete täitmise ühikud vastavad I lisas esitatud tingimustele;

(k) kui süsinikuhinna andmed põhinevad süsinikumaksul, -lõivul või -tasul, siis süsinikumaksu, -lõivu või -tasuga maksustatavatest kaupadest või kütusest tuleneva heite kooskõla tõenditega kõnealuse heite eest tegelikult tasutud süsinikumaksu, -lõivu või -tasu kohta, sh lepingud kütuse tarnijatega, arved ja regulatiivsed tõendid tasutud maksu, lõivu või tasu kohta;

(l) kõigi teatatud soodustuste või muus vormis hüvitiste kooskõla neid käsitlevate tõenditega ning süsiniku hinnamehhanismi alusel omistatud heitkoguse kooskõla käitaja heitearuandes märgitud seonduva heitkogusega.

Artikkel 15

Tingimused, mille kohaselt sõltumatu isik võib süsinikuhinna andmete omistamisel tugineda välisele tõendamisele ja sertifitseerimisele

1. Seonduvale heitkogusele süsinikuhinna korrektse omistamise kontrollimiseks veendub sõltumatu isik, et tõendamisaruanne, mille käitaja on esitanud kooskõlas artikli 13 lõike 1 punktiga d, vastab kõigile järgmistele tingimustele:

a) tõendamisaruande väljastamise ajal oli tõendamistoiminguid tegev üksus tõendaja, kellel oli kehtiv akrediteerimistunnistus tõendamiseks nõutava akrediteerimisulatusega ning kelle suhtes ei kohaldatud delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 artikli 9 kohaseid haldusmeetmeid;

b) tõendamisaruandes sisalduvast tõendaja arvamusest nähtub, et käitaja heitearuanne on tunnistatud rahuldavaks;

c) tõendamisaruanne hõlmab aruandeperioodi, mille vältel sertifitseeritava süsinikuhinnaga kaubad toodeti.

Kui sõltumatu isik ei saa kinnitada, et tõendamisaruanne vastab esimeses lõigus märgitud tingimustele, siis ei sertifitseeri ta käitaja süsinikuhinna aruannet.

2. Kui sertifitseeritud süsinikuhinna andmed omistatakse käitises kasutatud, kuid mitte seal toodetud lähteainega seonduvale heitkogusele, siis võtab sõltumatu isik lähteainet tootva käitise sertifitseerimisaruandes esitatud teavet arvesse ainult juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) sertifitseerimisaruande väljastamise ajal oli sertifitseerimist teostav üksus sõltumatu isik, kellel oli kehtiv akrediteerimistunnistus tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimiseks nõutava akrediteerimisulatusega ning kelle suhtes ei kohaldatud artikli 27 kohaseid haldusmeetmeid;

b) sertifitseerimisaruandes sisalduvast arvamusest nähtub, et käitaja süsinikuhinna aruanne on tunnistatud rahuldavaks;

c) lähteainet tootva käitise sertifitseerimisaruanne hõlmab sama aruandeperioodi kui lõikes 1 osutatud tõendamisaruandes märgitud aruandeperiood.

Kui sõltumatu isik ei saa võtta arvesse lähteainet tootva käitise sertifitseerimisaruandes märgitud teavet, siis võib sõltumatu isik paluda käitajal kasutada kõnealuse lähteaine puhul asjakohast süsiniku vaikehinda, millele on osutatud artiklis 5.

3. Süsinikuhinna andmete omistamiseks kasutatava teabe kehtivuse kontrollimisel, millele on osutatud artikli 14 lõike 2 punktis e, tugineb sõltumatu isik süsiniku asjakohase hinnamehhanismi alusel teatatud ja kinnitatud heiteandmetele ja süsinikuhinna andmetele, kui olenevalt süsiniku hinnamehhanismi liigist kehtib üks järgmistest:

a) kui süsiniku hinnamehhanism nõuab süsinikuhinna heiteandmete puhul kolmanda isiku tehtavat hindamist, on täidetud kõik järgmised tingimused:

   1) teatatud heiteandmed on tõendanud sõltumatu isik, kelle on volitanud reguleeriv asutus või akrediteerinud kolmanda riigi akrediteerimisasutus kõnealuse tõendamise tegemiseks kooskõlas kasvuhoonegaaside tõendamise suhtes kohaldatavate tunnustatud standarditega;

   2) teatatud heiteandmeid sõltumatult hinnanud isikul või üksusel on kehtiv tegevusluba või akrediteerimistunnistus ning seda luba või tunnistust ei ole tõendaja arvamuse esitamise ajal kehtetuks tunnistatud ega peatatud;

   3) teatatud heiteandmed hinnatakse rahuldavaks ja vastav hindamine kinnitab, et hindamisulatus hõlmab kõiki asjakohaseid andmevooge;

b) kui süsiniku hinnamehhanism nõuab tõendamise asemel süsteemi juhtimise eest vastutava asutuse kontrolli, siis esitab käitaja pädeva asutuse ametliku heakskiitmisteatise, milles kinnitatakse, et kõnealune kontroll tehti ja heitearuanne kiideti heaks.

Kui sõltumatu isik ei saa võtta heiteandmeid arvesse kooskõlas käesoleva lõiguga, siis tunnistab sõltumatu isik käitaja süsinikuhinna aruande mitterahuldavaks kooskõlas artikli 19 lõike 1 punktiga b.

Artikkel 16

Juurdepääs vajalikele andmetele

Sõltumatu isik teeb intervjuusid ja talle tuleb anda juurdepääs vajalikele andmetele, et koguda piisavalt teavet ja tõendeid, mis võimaldavad sõltumatul isikul teha otsuse selle kohta, kas käitaja süsinikuhinna aruanne on oluliste väärkajastamisteta.

Kui see on põhjendatud lähtuvalt sõltumatu isiku analüüsist, mille ta on teinud kooskõlas artikli 10 lõikes 1 osutatud harmoneeritud standardiga, siis võib sõltumatu isik otsustada külastada asukohta või asukohti, kus määratakse kindlaks protsess süsinikuhinna andmete omistamiseks seonduvale eriheitkogusele ja kus säilitatakse tõendeid tegelikult tasutud süsinikuhinna kohta.

Artikkel 17

Väärkajastamiste ja nõuete rikkumiste käsitlemine

1. Kui sõltumatu isik teeb sertifitseerimise ajal kindlaks väärkajastamise või käesoleva määruse nõuete mis tahes rikkumise, siis ta teavitab sellest viivitamata käitajat ja palub käitajal kindlaks tehtud väärkajastamised või nõuete rikkumised parandada. Käitaja parandab kindlaks tehtud väärkajastamised või nõuete rikkumised.

2. Sõltumatu isik dokumenteerib oma sertifitseerimise sisedokumentides kõik väärkajastamised ja nõuete rikkumised, mille käitaja on sertifitseerimise ajal parandanud, ja märgib need lahendatuks.

3. Kui käitaja ei paranda väärkajastamisi või nõuete rikkumisi, palub sõltumatu isik enne artikli 19 kohase sertifitseerimisaruande väljastamist, et käitaja selgitaks väärkajastamiste või nõuete rikkumiste peamisi põhjusi ja nõutud paranduste tegemata jätmise põhjusi.

4. Sõltumatu isik teeb kindlaks, kas parandamata väärkajastamised mõjutavad üksikult või koos muude väärkajastamistega iga kauba kohta teatatud kogu tegelikult tasutud süsinikuhinda. Väärkajastamiste olulisuse hindamisel võtab sõltumatu isik arvesse väärkajastamise ulatust ja laadi ning selle ilmnemise konkreetseid asjaolusid.

Sõltumatu isik võib pidada väärkajastamisi oluliseks isegi siis, kui need kas üksikult või koos muude väärkajastamistega jäävad allapoole artiklis 18 sätestatud olulisustaset ning kui see on põhjendatud väärkajastamiste ulatust ja laadi ning nende ilmnemise konkreetseid asjaolusid arvestades.

5. Kui käitaja ei paranda nõuete rikkumisi kooskõlas lõikega 1 enne seda, kui sõltumatu isik väljastab sertifitseerimisaruande, siis hindab sõltumatu isik, kas parandamata nõuete rikkumine mõjutab iga kauba kohta teatatud kogu tegelikult tasutud süsinikuhinda ja kas see põhjustab olulise väärkajastamise.

Artikkel 18

Olulisustase

Sertifitseerimisele kuuluva aruandeperioodi kohta teatatud andmetes esinevate väärkajastamiste hindamisel kohaldab sõltumatu isik kombineeritud nomenklatuuri (CN) koodiga tuvastatava asjakohase kauba iga tonni või imporditud elektrienergia korral iga MWh puhul olulisustaset. See olulisustase on 5 % kõnealusele kaubale omistatud kogu tegelikult tasutud süsinikuhinnast.

Artikkel 19

Sertifitseerimisaruanne

1. Sõltumatu isik sertifitseerib kogutud teabe alusel käitaja süsinikuhinna aruande. Sertifitseerimisaruanne sisaldab ühte järgmistest arvamustest:

a) käitaja süsinikuhinna aruanne tunnistatakse rahuldavaks, kui selles ei ole olulisi väärkajastamisi ja tõendatud seonduva heitkoguse süsinikuhind on tegelikult tasutud;

b) käitaja süsinikuhinna aruanne tunnistatakse mitterahuldavaks, kui kehtib vähemalt üks järgmistest tingimustest:

1) see sisaldab olulisi väärkajastamisi, mida ei parandatud enne sertifitseerimisaruande väljastamist;

2) sõltumatul isikul ei olnud võimalik saada piisavalt tõendeid;

3) ei ole piisavalt selgust, mis võimaldaks piisava kindlusega sedastada, et käitaja süsinikuhinna aruandes ei ole olulisi väärkajastamisi.

2. Alates 1. veebruarist 2027 väljastab sõltumatu isik sertifitseerimisaruande SPIMi registris.

3. Kui käitaja on registreeritud SPIMi registris vastavalt määruse (EL) 2023/956 artiklile 10, edastatakse sertifitseerimisaruanne käitajale SPIMi registri kaudu.

4. Kui käitaja ei ole SPIMi registris registreeritud, ekspordib sõltumatu isik sertifitseerimisaruande SPIMi registrist ja edastab selle käitajale algses standardtarkvaravormingus muude vahendite kaudu. Sõltumatu isik esitab käitajale üksnes teavitamise eesmärgil ka sertifitseerimisaruande koopia digitaalsete dokumentide puhul laialdaselt aktsepteeritud elektroonilises standardvormingus.

5. Sertifitseerimisaruande koostamisel kasutatakse elektroonilist vormi, mille on kättesaadavaks teinud komisjon.

6. Lõikes 5 osutatud elektrooniline vorm sisaldab vähemalt V lisas märgitud teavet.

7. Sõltumatu isik ei väljasta sertifitseerimisaruannet, kui sama käitise kohta on juba olemas sama aruandeperioodi hõlmav sertifitseerimisaruanne.

8. Sõltumatu isik võib käitaja taotlusel väljastada sertifitseerimisaruande muudetud versiooni, mis on eelmise versiooni suhtes ülimuslik, et parandada viga või võtta arvesse uusi tõendeid või uut teavet, mis on saadud pärast eelmise versiooni väljastamist.

9. Sõltumatu isik koostab sertifitseerimisaruande inglise keeles.

Artikkel 20

Sertifitseerimise sisedokumendid

1. Sõltumatu isik valmistab ette ja koostab sertifitseerimise sisedokumendid, mis sisaldavad vähemalt järgmist teavet:

a) sertifitseerimise tulemused;

b) käitajalt artikli 13 kohaselt saadud teave;

c) strateegiline analüüs, riskianalüüs ja sertifitseerimiskava;

d) piisav teave sertifitseerimisaruandes esitatud arvamuse toetuseks, sealhulgas nende hinnangute põhjendused, mis on tehtud selle kohta, kas väärkajastamised olid olulised või mitte.

2. Lõikes 1 osutatud sertifitseerimise sisedokumendid koostatakse nii, et riiklik akrediteerimisasutus saaks hinnata, kas sertifitseerimine on tehtud kooskõlas käesoleva määrusega.

3. Sõltumatu isik säilitab sertifitseerimise sisedokumente nii kaua, kui on esitatud SPIMi deklaratsioonide järelkontrolliks vajalik.

4. Sõltumatu isik annab taotluse korral komisjonile ja pädevatele asutustele juurdepääsu sertifitseerimise sisedokumentidele ja muule asjakohasele teabele, et sertifitseerimist oleks lihtsam hinnata. Sõltumatu isik võimaldab juurdepääsu kõnealustele dokumentidele SPIMi registri kaudu 30 kalendripäeva jooksul pärast taotluse esitamist, kui ei ole nõutud teisiti.

3. JAGU

Sõltumatute isikute akrediteerimine ja järelevalve ning ametiasutuste vaheline koostöö

Artikkel 21

Akrediteerimistaotlus

1. Liikmesriigi õiguse alusel asutatud taotleja esitab kõnealuse liikmesriigi riiklikule akrediteerimisasutusele akrediteerimistaotluse IV lisas märgitud akrediteerimisulatuse jaoks.

Taotleja esitab siiski oma akrediteerimistaotluse mis tahes muu liikmesriigi riiklikule akrediteerimisasutusele, kes annab akrediteeringu IV lisas märgitud akrediteerimisulatuse jaoks, kõigil järgmistel juhtudel:

a) kui tema asukohaliikmesriik on otsustanud riiklikku akrediteerimisasutust mitte asutada ega ole pöördunud teise liikmesriigi riikliku akrediteerimisasutuse poole;

b) kui esimeses lõigus osutatud riiklik akrediteerimisasutus ei tee akrediteerimist IV lisas märgitud akrediteerimisulatuse jaoks;

c) kui esimeses lõigus nimetatud riiklik akrediteerimisasutus ei ole edukalt läbinud vastastikust hindamist seoses tegevusalade rühmadega, mille jaoks akrediteerimist taotletakse.

2. Taotleja, kes ei ole asutatud liikmesriigi õiguse alusel, esitab akrediteerimistaotluse mis tahes liikmesriigi akrediteerimisasutusele, kes pakub akrediteerimist IV lisas märgitud akrediteerimisulatuse jaoks.

3. Koos taotlusega teeb lõigetes 1 ja 2 osutatud taotleja riiklikule akrediteerimisasutusele kättesaadavaks vähemalt järgmised dokumendid:

a) kirjeldus taotleja pädevuse kohta teostada sertifitseerimist kooskõlas käesoleva määruse ja artikli 10 lõikes 1 osutatud harmoneeritud standardiga;

b) sõltumatuse tagamise protsessi kirjeldus, sealhulgas asjakohased andmed taotleja ja tema töötajate erapooletuse ja sõltumatuse kohta;

c) käitajate süsinikuhinna aruannete sertifitseerimisse kaasatud tehniliste ekspertide ja võtmeisikute loetelu;

d) artikli 10 lõikes 1 osutatud harmoneeritud standardis märgitud kvaliteedijuhtimissüsteemi kirjeldus, sh sertifitseerimise sisedokumente käsitlevad elemendid;

e) asjakohased dokumendid käesolevale määrusele vastavuse tõendamiseks, sealhulgas taotleja töötajate pädevuse ja sõltumatuse kohta;

f) vajaduse korral asjakohased tõendid tõendatud pädevuse kohta artikli 10 lõikes 1 osutatud rahvusvahelise standardi kohaldamisel, mida on tunnustanud riiklik akrediteerimisasutus või kolmanda riigi akrediteerimisasutus.

4. Pärast akrediteerimistaotluse saamist võib riiklik akrediteerimisasutus paluda taotlejal esitada muud teavet, mida riiklik akrediteerimisasutus taotluse hindamisel vajalikuks peab.

Riiklik akrediteerimisasutus võib paluda taotlejal, kes ei ole asutatud liikmesriigi õiguse alusel, esitada teavet, mis kinnitab, et riiklik akrediteerimisasutus võib teha akrediteerimistoiminguid taotleja asukohariigis.

5. Kui riiklik akrediteerimisasutus osutab käesoleva määruse alusel akrediteerimisteenuseid, kuid tal ei ole võimalik akrediteerida taotlejat, kes ei ole liikmesriigi õiguse alusel asutatud, esitab see riiklik akrediteerimisasutus taotlejale pärast akrediteerimistaotluse saamist põhjendamatu viivituseta nõuetekohaselt põhjendatud vastuse, milles on esitatud akrediteerimise tegemata jätmise põhjused ja loetelu riiklikest akrediteerimisasutustest, kes võivad olla suutelised akrediteerimisprotsessi teostama.

6. Artiklis 29 osutatud vastastikuse hindamise korraldajana tunnustatud asutus hõlbustab riiklike akrediteerimisasutuste vahelist teabevahetust, pidades nimekirja SPIMiga seotud akrediteerimisteenuseid osutavatest riiklikest akrediteerimisasutustest ja sellistest riiklikest akrediteerimisasutustest, kes võivad olla suutelised läbi viima nende taotlejate akrediteerimisprotsessi, kes ei ole asutatud liikmesriigi õiguse alusel.

Artikkel 22

Riiklike akrediteerimisasutuste tehtava hindamise ulatus

Määruse (EL) 2023/956 artikli 3 punktis 32 osutatud riiklik akrediteerimisasutus hindab, kas akrediteerimist taotlev juriidiline isik (edaspidi „taotleja“) või sõltumatu isik täidab mõlemat järgmist tingimust:

a) ta on kvalifitseeritud sertifitseerima käitajate süsinikuhinna aruandeid kooskõlas käesoleva peatükiga;

b) ta teostab sertifitseerimist kooskõlas käesoleva peatükiga.

Artikkel 23

Akrediteerimistaotluste hindamine ja akrediteeringu andmise otsus

1. Akrediteerimistaotluste hindamiseks valmistumisel teeb riiklik akrediteerimisasutus kõike järgmist:

a) vaatab läbi teabe, mille taotleja on esitanud kooskõlas artikli 21 lõikega 3;

b) külastab taotleja ruume, et vaadata läbi taotleja koostatud sertifitseerimise sisedokumentide esindav valim;

c) vaatleb esindava hulga nende taotleja töötajate tööülesannete täitmist, kes osalevad käitajate süsinikuhinna aruannete sertifitseerimises, ja hindab nende pädevust, eesmärgiga tagada, et töötajad tegutsevad kooskõlas käesoleva määrusega.

2. Hindamise käigus võtab riiklik akrediteerimisasutus arvesse kõike järgmist:

a) taotlusega hõlmatud akrediteerimisulatuse keerukus;

b) geograafilised piirkonnad, kus taotleja sertifitseerimist teostab või seda teha kavatseb;

c) kas taotleja on akrediteeritud määruse (EL) 2023/956 kohase akrediteerimisulatuse jaoks.

Riiklik akrediteerimisasutus võib arvesse võtta ka kõiki asjakohaseid tõendeid, mille taotleja on esitanud kooskõlas artikli 21 lõike 3 punktiga f.

3. Riiklik akrediteerimisasutus võib sõlmida lepingu kolmandas riigis asutatud akrediteerimisasutusega, et delegeerida osa lõikes 1 osutatud hindamistoimingutest kõnealusele akrediteerimisasutusele seoses taotlejatega, kes on asutatud kõnealuse akrediteerimisasutuse riigi õiguse alusel. Riiklik akrediteerimisasutus jääb vastutavaks taotleja akrediteerimise eest.

4. Riiklik akrediteerimisasutus teavitab taotlejat kõikidest oma järeldustest ja võimalikest mittevastavustest ning palub temalt vastust.

5. Taotleja võtab parandusmeetmeid, et parandada lõike 3 kohaselt teatatud mis tahes mittevastavused, ja esitab riikliku akrediteerimisasutuse määratud aja jooksul vastuse, milles on märgitud tema võetud või kavandatud meetmed kõnealuste mittevastavuste kõrvaldamiseks.

6. Riiklik akrediteerimisasutus vaatab läbi vastuse, mille taotleja on lõike 4 kohaselt esitanud.

7. Kui riikliku akrediteerimisasutuse hinnangul on taotleja vastus või tema võetud meetmed ebapiisavad või tulemusetud, siis nõuab ta, et taotleja esitaks lisateavet või võtaks täiendavaid meetmeid, ning võib nõuda tõendeid meetmete tegeliku rakendamise kohta või teha sellekohase järelhindamise.

8. Kui riiklik akrediteerimisasutus otsustab akrediteeringu anda või seda uuendada või akrediteerimisulatust laiendada, väljastab ta sellekohase akrediteerimistunnistuse.

Akrediteerimistunnistus kehtib kuni viis aastat alates kuupäevast, mil see väljastati.

Artikkel 24

Akrediteerimisulatuse laiendamine

1. Tõendaja, kes on akrediteeritud vastavalt delegeeritud määrusele (EL) 2025/2551 kõnealuse määruse I lisas loetletud tegevusalade rühma jaoks, või taotleja, kes on akrediteeritud vastavalt rakendusmäärusele (EL) 2018/2067 kõnealuse määruse I lisas loetletud asjaomase tegevusalade rühma jaoks, võib taotleda oma akrediteeringu laiendamist käesoleva määruse IV lisas esitatud tegevusalade rühmale.

2. Kui riiklik akrediteerimisasutus saab lõike 1 kohase taotluse laiendada olemasoleva akrediteeringu ulatust, teeb ta kindlaks, kas artiklis 22 sätestatud nõuded on tõendaja akrediteerimisulatuse taotletud laiendamise osas täidetud.

Artikkel 25

Iga-aastane järelevalve

Riiklik akrediteerimisasutus teeb igal aastal järelevalvet iga sõltumatu isiku üle, kellele ta on akrediteerimistunnistuse väljastanud. Selline järelevalve koosneb vähemalt järgmisest:

a) sõltumatu isiku tegevuskoha kohapealne või virtuaalne hindamine;

b) sõltumatu isiku esindava hulga töötajate tööülesannete täitmise vaatlemine ja pädevuse hindamine kooskõlas artikli 23 lõike 1 punktiga c.

Artikkel 26

Kaebused

Kui riiklik akrediteerimisasutus on saanud mõnelt pädevalt asutuselt, komisjonilt, käitajalt või muudelt huvitatud isikutelt kaebuse tema akrediteeritud sõltumatu isiku kohta, teeb riiklik akrediteerimisasutus hiljemalt kolme kuu jooksul pärast kaebuse saamist kõike järgmist:

a) hindab kaebuse põhjendatust;

b) tagab, et asjaomasele sõltumatule isikule antakse võimalus esitada oma märkused;

c) võtab asjakohased meetmed kaebuse käsitlemiseks;

d) registreerib kaebuse ja võetud meetmed;

e) vastab kaebuse esitajale.

Artikkel 27

Akrediteeringu peatamine, akrediteerimisulatuse vähendamine ja akrediteeringu kehtetuks tunnistamine

1. Ilma et see piiraks lõigete 2, 3 ja 4 kohaldamist, võib riiklik akrediteerimisasutus peatada sõltumatu isiku akrediteeringu, vähendada tema akrediteerimisulatust või tunnistada akrediteeringu kehtetuks, kui sõltumatu isik ei täida käesolevas määruses sätestatud nõudeid.

2. Riiklik akrediteerimisautus peatab akrediteeringu, vähendab akrediteerimisulatust või tunnistab akrediteeringu kehtetuks, kui sõltumatu isik esitab vastava taotluse.

3. Riiklik akrediteerimisasutus peatab akrediteeringu või vähendab akrediteerimisulatust, kui sõltumatu isik on teinud midagi järgmistest:

a) rängalt rikkunud käesoleva määruse nõudeid;

b) jätnud püsivalt ja korduvalt täitmata käesoleva määruse nõuded;

c) rikkunud muid riikliku akrediteerimisasutuse kehtestatud eritingimusi.

4. Riiklik akrediteerimisasutus tunnistab sõltumatu isiku akrediteeringu kehtetuks, kui on tekkinud üks järgmistest olukordadest:

a) sõltumatu isik ei ole kõrvaldanud puudusi, mille põhjal akrediteeringu peatamise otsus tehti;

b) sõltumatu isiku juhtkonna liige või töötaja, kes osaleb sertifitseerimises, on tunnistatud süüdi pettuses;

c) sõltumatu isik on sihilikult esitanud valeteavet või on teavet sihilikult varjanud.

5. Riiklik akrediteerimisasutus võib sõltumatu isiku akrediteeringu peatada või tühistada, kui riiklik akrediteerimisasutus leiab, et see ei ole enam võimeline taotleja asukohariigis akrediteerimistoiminguid tegema.

Artikkel 28

Vaatlustegevus

1. Riiklik akrediteerimisasutus võib otsustada vaadelda selliste tõendajate tegevust, kellest on saanud sõltumatud isikud artikli 11 lõike 1 kohaselt, et saada kogemusi käesoleva määruse kohaste akrediteerimistoimingute kohta enne akrediteerimise tegemist IV lisas märgitud akrediteerimisulatuse jaoks.

2. Riiklik akrediteerimisasutus võib teha vaatlustegevust üksnes juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) riiklik akrediteerimisasutus ei tee akrediteerimist IV lisas märgitud akrediteerimisulatuse jaoks;

b) vähemalt üks sõltumatu isik on teatanud riiklikule akrediteerimisasutusele, et temast on saanud sõltumatu isik vastavalt artikli 11 lõikele 1.

3. Vaatlustegevus võib hõlmata mis tahes toiminguid, mida riiklik akrediteerimisasutus käesoleva määruse alusel teeks sõltumatu isiku akrediteerimiseks, sealhulgas artiklis 32 osutatud iga-aastase tööprogrammi ja tegevusaruande esitamist ning artikli 35 kohast teavitamist.

Riiklik akrediteerimisasutus edastab asjaomastele sõltumatutele isikutele mõistliku etteteatamisega loetelu vaatlustegevustest, mida ta kavatseb teostada.

Artikkel 29

Vastastikune hindamine ja vastastikune tunnustamine

1. Riiklikud akrediteerimisasutused kohustuvad läbima korrapäraselt vastastikuse hindamise, mille organiseerib vastastikuse hindamise korraldajana tunnustatud asutus kooskõlas määrusega (EÜ) nr 765/2008.

2. Kui vastastikuse hindamise tulemus ei ole rahuldav, siis lõpetab riiklik akrediteerimisasutus tegevuste elluviimise ja teenuste osutamise käesoleva määruse alusel seni, kuni jõutakse rahuldava vastastikuse hindamise tulemuseni.

3. Kui riiklik akrediteerimisasutus on edukalt läbinud vastastikuse hindamise kooskõlas delegeeritud määrusega (EL) 2025/2551 või talle on antud vabastus nõudest läbida uus vastastikune hindamine kooskõlas kõnealuse delegeeritud määruse artikli 27 lõikega 4, siis ei nõuta riiklikult akrediteerimisasutuselt uue vastastikuse hindamise läbimist käesoleva määruse alusel.

Vabastus vastastikusest hindamisest kehtib kuni neli aastat alates kuupäevast, millal määruse (EÜ) nr 765/2008 alusel vastastikuse hindamise korraldajana tunnustatud asutus teavitab oma otsusest riiklikku akrediteerimisasutust.

4. Kuni vastastikuse hindamise protsessi lõpuni tunnustavad liikmesriigid kõnealuse riikliku akrediteerimisasutuse akrediteeritud sõltumatute isikute akrediteerimistunnistusi ja sertifitseerimisaruandeid kehtivana. Nad teevad seda tingimusel, et riiklik akrediteerimisasutus vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

a) talle on antud lõikes 3 osutatud vabastus;

b) algatatud on tema vastastikune hindamine.

Artikkel 30

Teabevahetus ja koostöö

Kui riiklik akrediteerimisasutus osutab akrediteerimisteenuseid IV lisas märgitud akrediteerimisulatuse jaoks, seab liikmesriik, kus riiklik akrediteerimisasutus asub, sisse tõhusa teabevahetuse ja koostöö kõnealuse riikliku akrediteerimisasutuse ja pädeva asutuse vahel.

Artikkel 31

Akrediteerimistunnistusi ja haldusmeetmeid käsitlev teabevahetus

1. Riiklik akrediteerimisasutus esitab oma asukohaliikmesriigi pädevale asutusele viivitamata kogu asjakohase teabe, mis on vajalik sõltumatu isiku SPIMi registris registreerimiseks ja registreeritud teabe hilisemaks ajakohastamiseks kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2024/3210 artikliga 10. See teave peab sisaldama vähemalt järgmist:

a) otsused akrediteeringu andmise kohta või akrediteeringu uuendamise või selle ulatuse laiendamise kohta;

b) artikli 27 alusel tehtud otsused akrediteeringu peatamise, akrediteerimisulatuse vähendamise või akrediteeringu kehtetuks tunnistamise kohta ning edasikaebamist käsitlevad otsused, millega sellised otsused tagasi pööratakse;

c) kõik akrediteeringu peatamise otsuse tühistamised.

2. Lõikes 1 osutatud pädev asutus registreerib SPIMi registris sõltumatute isikute kohta lõike 1 kohaselt saadud teabe ja hoiab seda ajakohasena.

3. Komisjon avaldab lõikes 1 osutatud teabe koostalitlusvõimelises vormingus.

Artikkel 32

Akrediteerimisalane tööprogramm ja tegevusaruanne

1. Riiklik akrediteerimisasutus lisab delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 artikli 21 lõikes 1 osutatud akrediteerimisalasesse tööprogrammi nende sõltumatute isikute loetelu, kelle ta on akrediteerinud. Iga sõltumatu isiku kohta sisaldab kõnealune loetelu järgmist teavet:

a) toimingud, mille riiklik akrediteerimisasutus on asjaomase sõltumatu isiku jaoks ette näinud, sh järelevalve ja uuesti hindamisega seotud toimingud;

b) sertifitseerimise eeldatav aeg ja koht, sealhulgas see, kas tegevuskohta külastatakse füüsiliselt või virtuaalselt;

c) kuupäevad, mil riiklikul akrediteerimisasutusel on kavas teha vaatlusauditid sõltumatu isiku hindamiseks, sealhulgas vaatlusauditi käigus külastatavate käitajate ja käitiste nimed ja nende tuvastamist võimaldav teave.

2. Kui lõikes 1 osutatud mis tahes teave muutub, siis esitab riiklik akrediteerimisasutus pädevale asutusele ajakohastatud tööprogrammi delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 artikli 21 lõike 1 teises lõigus märgitud tähtaja jooksul.

3. Riiklik akrediteerimisasutus lisab delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 artikli 21 lõikes 2 osutatud tegevusaruandesse iga tema akrediteeritud sõltumatu isiku kohta vähemalt järgmise teabe:

a) sõltumatu isiku akrediteerimise andmed, sh tema akrediteerimisulatus;

b) kõik muudatused seoses asjaomase sõltumatu isiku akrediteerimisulatusega;

c) riikliku akrediteerimisasutuse tehtud järelevalve- ja uuesti hindamise toimingute tulemuste kokkuvõte;

d) tehtud erakorraliste hindamiste tulemuste kokkuvõte, sealhulgas erakorraliste hindamiste algatamise põhjused;

e) kõik sõltumatu isiku kohta esitatud kaebused alates viimasest tegevusaruandest ja meetmed, mille riiklik akrediteerimisasutus on nende kaebustega seoses võtnud;

f) üksikasjad meetmete kohta, mille riiklik akrediteerimisasutus on võtnud vastusena teabele, mida pädev asutus on artikli 34 alusel jaganud, välja arvatud juhul, kui riiklik akrediteerimisasutus on käsitlenud teavet kaebusena artikli 26 tähenduses.

Kui riiklik akrediteerimisasutus teatas kooskõlas artikli 21 lõikega 5 akrediteerimise taotlejale, et ta ei saanud akrediteerimisprotsessi teostada, lisab riiklik akrediteerimisasutus lõikes 3 osutatud tegevusaruandesse taotlejate loetelu, sealhulgas nende nime, asukohariigi ja taotletud akrediteerimisulatuse.

Artikkel 33

Teabevahetus pädevate asutuste ja komisjoni vahel

1. Pädevad asutused teevad teistele pädevatele asutustele ja komisjonile SPIMi registri kaudu viivitamata kättesaadavaks teabe artiklis 32 osutatud akrediteerimisalase tööprogrammi ja tegevusaruandega hõlmatud sõltumatute isikute kohta.

2. Kui pädev asutus või komisjon teeb määruse (EL) 2023/956 artikli 19 lõike 2 alusel SPIMi deklaratsiooni järelkontrolli, siis teeb ta teistele pädevatele asutustele ja vajaduse korral komisjonile SPIMi registri kaudu kättesaadavaks teabe kõnealuse järelkontrolli algatamise ja selle tulemuste kohta niivõrd, kui see on seotud sõltumatu isiku tehtud tööga.

Artikkel 34

Pädeva asutuse poolt riiklikule akrediteerimisasutusele esitatav teave ja ametisaladus

1. Riikliku akrediteerimisasutuse asukohaliikmesriigi pädev asutus edastab korrapäraselt ja vähemalt korra aastas sõltumatu isiku akrediteerinud riiklikule akrediteerimisasutusele vähemalt järgmise teabe:

a) süsinikuhinna tegelikku tasumist kinnitavate tõendite ja sertifitseerimisaruande kontrollimise asjakohased tulemused, sh sõltumatu isiku puhul kindlaks tehtud käesoleva määruse nõuete rikkumine;

b) võimalikud kaebused, mille pädev asutus on asjaomase sõltumatu isiku kohta saanud.

2. Lõike 1 kohaldamisel kasutab pädev asutus elektroonilist vormi, mille komisjon on kättesaadavaks teinud.

3. Kui pädev asutus saab kaebuse sõltumatu isiku kohta, kelle on akrediteerinud mõne teise liikmesriigi riiklik akrediteerimisasutus, edastab ta kaebuse kõnealusele riiklikule akrediteerimisasutusele.

4. Kui lõigetes 1 ja 3 osutatud teave näitab, et pädev asutus või komisjon on teinud kindlaks käesoleva määruse nõuete rikkumise sõltumatu isiku poolt, käsitleb riiklik akrediteerimisasutus seda teavet kui pädeva asutuse artikli 26 kohast kaebust kõnealuse sõltumatu isiku kohta.

5. Kui riiklik akrediteerimisasutus saab teavet käitaja süsinikuhinna aruande või sertifitseerimisaruande kohta, siis kohaldatakse selle teabe suhtes ametisaladust. Riiklik akrediteerimisasutus ei avalda seda teavet ühelegi teisele isikule või asutusele, v.a juhul, kui avaldamist nõutakse liidu või liikmesriigi õiguse alusel.

Artikkel 35

Sõltumatute isikute poolne teavitamine

1. Sõltumatud isikud esitavad iga aasta 15. novembriks neid akrediteerinud riiklikule akrediteerimisasutusele järgmise teabe järgneva kalendriaasta kohta:

a) nende teostatavate sertifitseerimiste kavandatud aeg ja koht, sealhulgas see, kas toimub tegevuskoha füüsiline või virtuaalne külastus;

b) kõigi nende käitajate nimed ja muud tuvastamist võimaldavad andmed, kelle süsinikuhinna aruandeid hakatakse sertifitseerima, ning asjaomaste käitiste tuvastamist võimaldavad andmed;

c) sertifitseerimisrühma liikmete nimed ja käitaja tegevust hõlmav akrediteerimisulatus.

2. Kui lõikes 1 osutatud teave muutub, siis teavitavad sõltumatud isikud riiklikku akrediteerimisasutust neist muudatustest kõnealuse asutusega kokkulepitud aja jooksul.

3. Sõltumatu isik teavitab riiklikku akrediteerimisasutust viivitamata mis tahes olulistest muutustest, mis on seotud tema seisundi või tegevusega ja mis võivad mõjutada tema akrediteeringut.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 36

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2026.

See vaadatakse läbi hiljemalt 2027. aastal.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 5. november 2026

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

I LISA

Seonduva heitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna arvutamise metoodika

Käesolevas lisas määratakse kindlaks kaupadega seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna omistamise metoodika.

1. MÕISTED

Käesolevas lisas ning II ja III lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „SHMi heide“ – süsiniku hinnamehhanismi raames teatatud ja kinnitatud heide;

2) „heitega seotud soodustus või muus vormis hüvitis“ – SHMi heite osa, mis hüvitatakse soodustuste või muus vormis hüvitistega;

3) „süsinikumaks“ – süsinikumaks, -lõiv või -tasu kolmanda riigi ametiasutuste kehtestatud punktallikapõhise süsinikumaksu või kütusepõhise süsinikumaksu kujul;

4) „punktallikapõhine süsinikumaks“ – otsene maks, lõiv või tasu, millega maksustatakse kasvuhoonegaaside heidet, mis pärineb konkreetsest tuvastatavast allikast;

5) „kütusepõhine süsinikumaks“ – otsene maks, lõiv või tasu, millega maksustatakse selliste fossiilkütuste tarnete süsinikusisaldust, millest tulenev heide eraldub kaupade tootmise käigus;

6) „SHMi aruandeperiood“ – periood, mida kohaldatakse SHMi heite seire ja aruandluse suhtes;

7) „süsinikukrediit“ – krediidimehhanismi väljastatud krediit, mis kajastab kasvuhoonegaaside heite vähendamist või nende atmosfäärist eemaldamist ja mis on loodud leevendusmeetmete tulemusena ning mida rakendatakse tegevustes, mille heitkogused ei ole süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud;

8) „rahvusvaheline süsinikukrediit“ – süsinikukrediit, mis on seotud leevendusmeetmega, mida rakendatakse muus riigis kui kauba tootjariik.

2. OMISTAMISE ETAPID METOODIKAS

Seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhind omistatakse järgmiste järjestikuste etappide alusel:

a) SHMi heite tonni kohta tasutava süsinikuhinna (väljendatuna eurodes CO_2 ekvivalenttonni kohta) kindlaksmääramine vastavalt punktile 3 iga süsiniku hinnamehhanismi kohta, mis hõlmab kaupade tootmise käigus tekkivat kasvuhoonegaaside heidet;

b) SHMi heite omistamine igale kaubale vastavalt punktile 4 iga süsiniku hinnamehhanismi kohta, mis hõlmab kaupade tootmise käigus tekkivat kasvuhoonegaaside heidet;

c) soodustuse või muus vormis hüvitise omistamine igale kaubale vastavalt punktile 5 iga süsiniku hinnamehhanismi kohta, mis hõlmab kaupade tootmise käigus tekkivat kasvuhoonegaaside heidet;

d) seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna omistamine ja SPIMi deklarandi jaoks vajalike andmepunktide kindlaksmääramine vastavalt punktile 6 iga süsiniku hinnamehhanismi kohta, mis hõlmab kaupade tootmise käigus tekkivat kasvuhoonegaaside heidet;

e) tegelikult tasutud süsinikuhinna ümberarvutamine eurodesse ja seonduva eriheitkoguse eest kogu tegelikult tasutud süsinikuhinna summeerimine vastavalt punktile 7.

Kui käesolevas lisas on täpsustatud tegelikult tasutud süsinikuhinda toetavaid tõendeid, peavad need tõendid olema seotud konkreetse kaupu tootva käitisega, sealhulgas juhul, kui süsinikuhinna tasub üksus, kelle suhtes kohaldatakse mitme käitise suhtes kohaldatavat süsiniku hinnamehhanismi.

3. KOHALDATAVA SÜSINIKUHINNA KINDLAKSMÄÄRAMINE HEITE TONNI KOHTA SÜSINIKU HINNAMEHHANISMI VORMI ALUSEL

Kõigi süsiniku hinnamehhanismide puhul, mis hõlmavad kaupade tootmisega seotud kasvuhoonegaaside heidet, määratakse kindlaks süsinikuhind heite tonni kohta.

Kui SHMi heide hõlmab otseheidet, määratakse süsinikuhind otseheite tonni kohta (CP_{DIR}) kindlaks vastavalt punktidele 3.1 ja 3.3.

Kui SHMi heide hõlmab kaudset heidet, määratakse süsinikuhind kaudse heite tonni kohta (CP_{IND}) kindlaks vastavalt punktidele 3.2 ja 3.3.

Kui SHMi heide hõlmab nii otseheidet kui ka kaudset heidet, määratakse süsinikuhind otseheite või kaudse heite tonni kohta eraldi.

Kui soodustused või muus vormis hüvitised on rahalises väärtuses tagasimakse vormis, määratakse süsinikuhinna vastav vähendus kindlaks vastavalt punktile 3.4.

3.1. **Otseheitega seotud süsinikuhinna kindlaksmääramine**

Kui süsinikuhinda kohaldatakse heitkogustega kauplemise süsteemi või punktallikapõhise süsinikumaksu kohaldamisalasse kuuluva käitise otseheite suhtes, määratakse otseheite süsinikuhind kindlaks järgmise valemi alusel:

$$CP_{DIR} = CP/EM_CPM_{DIR} \qquad \text{(valem 1)},$$

kus:

— CP_{DIR} on süsinikuhind kaupu tootva käitise otseheitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— CP on käitaja poolt asjaomase SHMi aruandeperioodi kohta otseheite eest tasutud kogu süsinikuhind, väljendatuna jurisdiktsiooni kohalikus vääringus;

— EM_CPM_{DIR} on otseheitega seotud SHMi koguheide asjaomasel SHMi aruandeperioodil, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides.

Kui süsinikuhinda kohaldatakse imporditud elektrienergiast (kui SPIMiga hõlmatud kaubast) tuleneva heite suhtes, võib süsinikuhinna kindlaks määrata komisjoni avaldatud asjakohast süsiniku vaikehinda kasutades või tegeliku süsinikuhinna alusel, kui seonduva heitkoguse aruandlus põhineb tegelikel väärtustel, mis on kooskõlas imporditud elektrienergia heitekoefitsiendiga, mis on kindlaks määratud heitearuandes esitatud tegeliku heitkoguse alusel vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 IV lisa punktile 1.

Kui süsinikuhind on seotud süsiniku kütusepõhise hinnamehhanismiga, kohaldatakse punkti 3.3.3.

3.2. **Kaudse heitega seotud süsinikuhinna kindlaksmääramine**

Kui süsinikuhinda kohaldatakse käitise kaudse heite suhtes, võetakse kaudse heite süsinikuhinna kindlaksmääramisel aluseks aasta keskmine süsinikuhind ostetud elektrienergia ühiku kohta, kasutades järgmist valemit:

$$CP_{IND} = CP/(Q_{IND} \times EF) \qquad \text{(valem 2)},$$

kus:

— CP_{IND} on keskmine süsinikuhind kaupu tootva käitise kaudse heitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— CP on kaudse heite eest tasutud kogu süsinikuhind, väljendatuna jurisdiktsiooni kohalikus vääringus;

— Q_{IND} on asjakohane tarbitud elektrienergia kogus, väljendatuna MWh-des või TJ-des;

— *EF* on tarbitud elektrienergia heitekoefitsient, mida väljendatakse ühikutes t CO_2e/MWh või t CO_2e/TJ.

Elektrienergia heitekoefitsient *EF* valemis 2 peab olema kooskõlas tegeliku seonduva kaudse heitkogusega vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 8.

Erandina esimesest lõigust võib kaudse heitega seotud süsinikuhind (CP_{IND}) olla komisjoni avaldatud süsiniku vaikehind.

3.3. **Süsiniku hinnamehhanismide liigid, mille alusel süsinikuhinda tasutakse**

Otseheite või kaudse heite suhtes kohaldatav süsinikuhind määratakse kindlaks järgnevates punktides loetletud süsiniku hinnamehhanismide liigi alusel. Tõendid sellise süsinikuhinna kohta on esitatud punktis 3.5.

3.3.1. *Heitkogustega kauplemise süsteem*

Kui kohaldatakse heitkogustega kauplemise süsteemi, määratakse otseheite eest tasutud kogu süsinikuhind (valemis 1) ja kaudse heite eest tasutud kogu süsinikuhind (valemis 2) kindlaks eraldi, lähtuvalt heitkogustega kauplemise süsteemi eest vastutavate asjaomaste asutuste avaldatavast nõuete täitmise ühiku kaalutud keskmisest enampakkumishinnast aruandeperioodil, mida väljendatakse hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta.

Kui nõuete täitmise ühiku kaalutud keskmine enampakkumishind aruandeperioodil ei ole kättesaadav, kohaldatakse järelturu haldamise eest vastutava ametiasutuse avaldatavat nõuete täitmise ühiku keskmist börsihinda tunnustatud järelturul. Kui vastutav ametiasutus ei avalda keskmist börsihinda või kui avaldatud börsihinna kohta ei ole võimalik tõendeid esitada, kohaldatakse keskmist börsihinda, mille on avaldanud asjaomase jurisdiktsiooni ametiasutuste volitatud ja nende järelevalve all olev börs või kauplemisplatvorm.

Erandina esimesest lõigust võib CP_{DIR} ja CP_{IND} väärtuse vastavalt valemites 1 ja 2 kindlaks määrata käitaja nõuete täitmise ühikute ostuhetke omahinna keskmise alusel. Selle keskmise kindlaksmääramisel võtab käitaja arvesse üksnes neid nõuete täitmise ühikuid, mis on heitkogustega kauplemise süsteemi registri kontol selle aruandeperioodi lõpus, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks.

3.3.2. *Punktallikapõhine süsinikumaks*

Kui kohaldatakse punktallikapõhist süsinikumaksu, määratakse CP_{DIR} ja CP_{IND} väärtus vastavalt valemites 1 ja 2 kindlaks eraldi, lähtuvalt kohaldatavast süsinikumaksumäärast, mida väljendatakse CO_2 ekvivalentonni kohta tasutava süsinikuhinnana.

Kui kooskõlas süsinikumaksu käsitlevate õigusnormidega makstakse vähendatud määraga süsinikumaksu, on süsinikuhinna määr kõnealune vähendatud süsinikumaksumäär, mida väljendatakse otseheite või kaudse heitega seotud SHMi heite tonni kohta tasutava süsinikuhinnana.

Kui süsinikumaksumäära aruandeperioodil muudeti, määratakse kindlaks ajaliselt kaalutud keskmine süsinikuhinna määr, liites algse süsinikuhinna määra ja muudetud süsinikuhinna määra proportsionaalselt nende vastava kohaldamisajaga aruandeperioodil.

3.3.3. *Kütusepõhine süsinikumaks*

Kui käitises tarbitavate kütuste suhtes kohaldatakse kütusepõhist süsinikumaksu, määratakse CP_{DIR} valemis 1 ja CP_{IND} valemis 2 kindlaks eraldi, lähtuvalt süsinikumaksuga maksustatavate kütuste kaalutud keskmisest süsinikumaksumäärast.

Selleks:

a) kasutatakse kütuste puhul, mida põletatakse käitises, kus SHMi heide on seotud otseheitega, järgmist valemit:

$$CP_{DIR} = \frac{\Sigma_{f=1}^{n}(TaxRateFuel_f \times Q_{FUEL_f})}{\Sigma_{f=1}^{n}(Q_{FUEL_f} \times DEF_f)} \qquad \text{(valem 3a);}$$

b) kasutatakse kütuste puhul, mida põletatakse käitises, kus SHMi heide on seotud kaudse heitega, järgmist valemit:

$$CP_{IND} = \frac{\Sigma_{f=1}^{n}(TaxRateFuel_f \times Q_{FUEL_f})}{\Sigma_{f=1}^{n}(Q_{FUEL_f} \times DEF_f)} \qquad \text{(valem 3b),}$$

kus:

— CP_{DIR} on kaalutud keskmine süsinikuhinna määr kaupu tootva käitise otseheitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— CP_{IND} on kaalutud keskmine süsinikuhinna määr kaupu tootva käitise kaudse heitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— $TaxRateFuel_f$ on kütuse f ühiku kohta makstav erimaksumäär, mida kohaldatakse kütuse suhtes vastavalt süsinikumaksule, mille kohaldamisalasse käitaja kuulub;

— $QFUEL_f$ on SHMi aruandeperioodil käitises tarbitud, süsinikumaksuga maksustatud kütuse f kogus, väljendatuna kütuseühikutes;

— DEF_f on tarbitud kütuse f heitekoefitsiendi vaikeväärtus, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kütuseühiku kohta;

— $\Sigma_{f=1}^{n}$ on kõigi konkreetse süsinikumaksu kohaldamisalasse kuuluvate asjaomaste kütuste erimaksumäärade summa.

Valemites 3a ja 3b kasutatavad heitekoefitsiendi vaikeväärtused (DEF_f) peavad olema:

a) standardkoefitsiendid, mis on ette nähtud jurisdiktsiooni õigusnormides või mille on kindlaks määranud maksuhaldur, et tuletada maks kütuseühiku kohta selle heitesisalduse alusel;

b) juhul, kui kõnealused heitekoefitsiendid ei ole kättesaadavad, standardkoefitsiendid, mida kasutas käitise asukohariik oma viimase riikliku inventuuri esitamisel Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile;

c) juhul, kui need riikliku inventuuri standardkoefitsiendid ei ole kättesaadavad, viimastes riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates valitsustevahelise kliimamuutuste eksperdirühma suunistes esitatud standardkoefitsiendid.

Kütuse suhtes kohaldatavate süsinikumaksu käsitlevate õigusnormidega kehtestatud süsinikumaksumäär ($TaxRateFuel_f$) ja tarbitud kütuse heitekoefitsient (DEF_f) peavad olema kooskõlas õigusnormidega kehtestatud süsinikuhinna määraga.

Kui kooskõlas süsinikumaksu käsitlevate õigusnormidega kohaldatakse tarbitud kütuse ühiku suhtes vähendatud süsinikumaksumäära, on $TaxRateFuel_f$ kütusele kohaldatav vähendatud maksumäär tarbitud kütuse ühiku kohta, kui ei ole tõendeid, et käitaja on tasunud süsinikumaksu täismäära ja maksumäära vähendamist ei ole kohaldatud.

Kui kütuse f süsinikumaksumäära aruandeperioodil muudeti, määratakse kindlaks ajaliselt kaalutud keskmine süsinikuhinna määr ja seda kasutatakse $TaxRateFuel_f$ määramiseks valemites 3a ja 3b.

3.3.4. *Süsiniku hinnamehhanismid, millel on erinevad nõuete täitmise võimalused*

Kui käitise otseheite või kaudse heite suhtes kohaldatava süsinikuhinna tasumisel kasutatakse nõuete täitmiseks erinevaid võimalusi, sealhulgas süsinikukrediite heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu kohaste vastavuskohustuste täitmiseks, mis võimaldab heitkogustega kauplemise süsteemi kuuluvatel käitistel osta puuduvaid lubatud heitkoguse ühikuid või samaväärseid krediite vastutavate asutuste kehtestatud fikseeritud hinna alusel, määratakse CP_{DIR} valemis 1 ja CP_{IND} valemis 2 kindlaks eraldi, kohaldades kaalutud keskmist süsinikuhinna määra ja kasutades

a) järgmist valemit, kui SHMi heide on seotud otseheitega:

$$CP_{DIR} = \Sigma_{i=1}^{n}(CP_{CO_i} \times EM_{CO_i})/\Sigma_{i=1}^{n}(EM_{CO_i}) \quad \text{(valem 4a);}$$

b) järgmist valemit, kui SHMi heide on seotud kaudse heitega:

$$CP_{IND} = \Sigma_{i=1}^{n}(CP_{CO_i} \times EM_{CO_i})/\Sigma_{i=1}^{n}(EM_{CO_i}) \quad \text{(valem 4b),}$$

kus:

— CP_{DIR} on kaalutud keskmine süsinikuhind kaupu tootva käitise otseheitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— CP_{IND} on kaalutud keskmine süsinikuhind kaupu tootva käitise kaudse heitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— CP_{CO_i} on konkreetse nõuete täitmise võimalusega kaetud süsinikuhind *i*, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— EM_{CO_i} on SHMi heite kogus, mis on seotud sellise otseheite või kaudse heitega, mis on kaetud vastavuskohustuste täitmiseks kasutatava konkreetse nõuete täitmise võimalusega.

Kui nõuete täitmise võimalus seisneb süsinikukrediitide kasutamises heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksusüsteemi vastavuskohustuste täitmiseks, on CP_{CO_i} nende süsinikukrediitide süsinikuhind, mida kasutatakse heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu kohaste vastavuskohustuste täitmiseks, väljendatuna jurisdiktsiooni kohalikus vääringus. Süsinikukrediitide eest tasutud teatatud hind (CP_{CO_i}) ei tohi ületada heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu raames kohaldatavate muude nõuete täitmise võimaluste süsinikuhinda, mis on kindlaks määratud punktide 3.3.1, 3.3.2 ja 3.3.3 kohaselt.

Kui käitaja ei ole heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu kohaste vastavuskohustuste täitmiseks kasutatud süsinikukrediite ostnud, määratakse nende süsinikukrediitidega kaetud SHMi heite hinnaks null, välja arvatud juhul, kui käitaja suudab punktis 3.5.4 kindlaks määratud tõendite põhjal tõendada nende turuhinda.

Tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramisel võib heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu kohaste vastavuskohustuste täitmiseks kasutatavaid Pariisi kokkuleppe artikli 6 lõigete 2 ja 4 kohaseid rahvusvahelisi süsinikukrediite kasutada ainult kuni 10 % ulatuses asjaomase konkreetse kolmandas riigis kohaldatava süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud teatatud ja kinnitatud SHMi heitest, nii et *EMco*, mis vastab tõendatud rahvusvahelistele süsinikukrediitidele, mille puhul on täidetud punktis 3.5.4 esitatud tingimused, ei ületa järgmiseid protsendimäärasid:

a) kui *EMco* on seotud otseheitega, siis 10 % otseheitega seotud SHMi heitest (EM_CPM_{DIR} kokku) süsiniku hinnamehhanismi puhul, milles kõnealuseid rahvusvahelisi süsinikukrediite vastavuskohustuste täitmiseks kasutatakse;

b) kui *EMco* on seotud kaudse heitega, siis 10 % kaudse heitega seotud SHMi heitest (EM_CPM_{IND} kokku) süsiniku hinnamehhanismi puhul, milles kõnealuseid rahvusvahelisi süsinikukrediite vastavuskohustuste täitmiseks kasutatakse.

Kui sellised rahvusvahelised süsinikukrediidid katavad rohkem kui 10 % teatatud ja kinnitatud otsesest või kaudsest SHMi heitest, määratakse seda 10 % künnist ületavale rahvusvaheliste süsinikukrediitidega kaetud SHMi heitele nullhind ning nende rahvusvaheliste süsinikukrediitide eest tasutud keskmine süsinikuhind määratakse 10 %-le teatatud ja kinnitatud otsesest või kaudsest SHMi heitest, nagu on asjakohane.

$\Sigma_{i=1}^{n}$ [EM_{CO_i}] vastab SHMi koguheitele, mis on seotud nõuete täitmise võimalustega kaetud otseheite või kaudse heitega.

3.4. **Soodustuste või muus vormis rahalise väärtusena saadud hüvitiste hinnaväärtuse kindlaksmääramine**

Kui soodustus või muus vormis hüvitis saadakse rahalises väärtuses tagasimaksena, määratakse selle tagasimakse hinnamäär SHMi heite tonni kohta kindlaks

a) järgmise valemiga, kui SHMi heide on seotud otseheitega:

$$RC_{DIR} = RC_{VALUE}/EM_CPM_{DIR} \quad \text{(valem 5a);}$$

b) järgmise valemiga, kui SHMi heide on seotud kaudse heitega:

$$RC_{IND} = RC_{VALUE}/EM_CPM_{IND} \quad \text{(valem 5b),}$$

kus:

— RC_{DIR} on soodustuse või muus vormis hüvitise määr sellise SHMi heite tonni kohta, mis on seotud otseheitega ja käesolevas punktis käsitletavat liiki tagasimaksega, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— RC_{IND} on soodustuse või muus vormis hüvitise määr sellise SHMi heite tonni kohta, mis on seotud kaudse heitega ja käesolevas punktis käsitletavat liiki tagasimaksega, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— RC_{VALUE} on soodustuse või muus vormis hüvitise koguhind saadud rahalise väärtusena, mis on seotud SHMi perioodiga ja väljendatud kohalikus vääringus;

— EM_CPM_{DIR} on otseheitega seotud SHMi koguheide (CO_2 ekvivalenttonnides), kui rahalises väärtuses tagasimakse on seotud otseheitega;

— EM_CPM_{IND} on kaudse heitega seotud SHMi koguheide (CO_2 ekvivalenttonnides), kui rahalises väärtuses tagasimakse on seotud kaudse heitega, sh ostetud elektri eest tasutud süsinikuhinnast tuleneva kulu hüvitamine.

Soodustuse või muus vormis hüvitise määr sellise heite tonni kohta, mis on seotud rahalise väärtusena saadud tagasimaksega, lahutatakse süsinikuhinna määrast, mis tasutakse otseheite või kaudse heitega seotud SHMi heite tonni kohta, kasutades:

a) järgmist valemit, kui SHMi heide on seotud otseheitega:

$$EFF_CP_{DIR} = CP_{DIR} - RC_{DIR} \quad \text{(valem 6a);}$$

b) järgmist valemit, kui SHMi heide on seotud kaudse heitega:

$$EFF_CP_{IND} = CP_{IND} - RC_{IND} \quad \text{(valem 6b),}$$

kus:

— EFF_CP_{DIR} on tasutud tegelik süsinikuhind otseheitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalentonni kohta;

— EFF_CP_{IND} on tasutud tegelik süsinikuhind kaudse heitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalentonni kohta;

— CP_{DIR} on süsinikuhinna määr või kaalutud keskmine süsinikuhinna määr kaupu tootva käitise otseheitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— CP_{IND} on kaalutud keskmine süsinikuhinna määr kaupu tootva käitise kaudse heitega seotud SHMi heite tonni kohta, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— RC_{DIR} on soodustuse või hüvitise määr sellise heite tonni kohta, mis on seotud otseheite ja käesolevas punktis käsitletavat liiki tagasimaksega, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta;

— RC_{IND} on soodustuse või hüvitise määr sellise heite tonni kohta, mis on seotud kaudse heite ja käesolevas punktis käsitletavat liiki tagasimaksega, väljendatuna hinnana CO_2 ekvivalenttonni kohta.

3.5. **Tasutud süsinikuhinna kohta esitatavate tõenditega seotud nõuded**

3.5.1. *Heitkogustega kauplemise süsteem*

Kui käitaja poolt heitkogustega kauplemise süsteemis tasutud kogu süsinikuhinna kindlaksmääramiseks kasutatakse lubatud heitkoguse ühiku kaalutud keskmist enampakkumishinda kooskõlas punktiga 3.3.1, peavad tõendid asjaomase aruandeperioodi süsinikuhinna kohta sisaldama kogu järgmist teavet:

a) kaalutud keskmist enampakkumishinda käsitlevad tõendid, mille on avaldanud heitkogustega kauplemise süsteemi haldamise eest vastutavad asjaomased asutused;

b) kui heitkogustega kauplemise süsteem paneb vastavuskohustuse käitajale, siis SHMi koguheide, millest on teatatud ja mis on kinnitatud heitkogustega kauplemise süsteemi raames, tingimusel et artikli 15 lõike 3 punktis a või b sätestatud tingimused on täidetud;

c) kui heitkogustega kauplemise süsteem paneb vastavuskohustuse käitajale, siis tõendid, mis hõlmavad järgmist:

1) registris tagastatud nõuete täitmise ühikute ametlikud andmed või muud heitkogustega kauplemise süsteemi haldamise eest vastutavatelt asutustelt pärit asjakohased andmed, millest on näha teatatud ja kinnitatud SHMi heite katmiseks tagastatud nõuete täitmise ühikute arv, või tõendid selle kohta, et nõuete täitmise ühikute tagastamise kohustus tuleb täita alles mitmeaastase nõuete täitmise perioodi hilisemal ja viimasel iga-aastasel aruandeperioodil;

2) Kui heitkogustega kauplemise süsteemi nõuete täitmise tsükkel hõlmab mitut aastat ja selle eeskirjade kohaselt tuleb kõik nõuete täitmise ühikud tagastada viimasel aastal, siis viimasel aastal tagastatud nõuete täitmise ühikute ametlikud andmed ning nõuete täitmise tsükli kõigi aastate teatatud ja kinnitatud SHMi heide, mis on nende ühikutega kaetud.

2) kui sertifitseerimisaruanne on väljastatud enne nõuete täitmise ühikute tagastamise tähtaega, mis on sätestatud käesoleva määruse jõustumise ajal kohaldatavates siseriiklikes õigusnormides, tõendid selle kohta, et punktis b osutatud SHMi koguheide on endiselt kehtiv ja artikli 15 lõike 3 punktides a või b sätestatud tingimused on täidetud;

d) kui heitkogustega kauplemise süsteem paneb vastavuskohustuse tootmisahelas eespool asuvale kütuse jaotajale, tarnijale või importijale, siis tõendid selle kohta, et süsinikuhind on tasutud, sealhulgas tõendid kütuse jaotajalt, tarnijalt või importijalt, või heitkogustega kauplemise süsteemi haldavalt asutuselt saadud tõendid süsinikuhinna tasumise kohta.

Kui käitaja poolt heitkogustega kauplemise süsteemi alusel tasutud kogu süsinikuhinna kindlaksmääramiseks kasutatakse lubatud heitkoguse ühiku keskmist börsihinda tunnustatud järelturul, peavad tõendid asjaomase aruandeperioodi süsinikuhinna kohta sisaldama kogu järgmist teavet:

a) tõendid, mis käsitlevad nõuete täitmise ühiku avaldatud keskmist börsihinda, mida on kasutatud punkti 3.3.1 kohaselt;

b) käesoleva punkti esimese lõigu punktides b ja c osutatud tõendid.

Kui käitaja kasutab heitkogustega kauplemise süsteemis fikseeritud hinda, millega saab lubatud heitkoguse ühikuid osta, peavad tõendid asjaomasel aruandeperioodil tasutud süsinikuhinna kohta sisaldama kõike järgmist:

a) õigusnormid, milles on sätestatud süsinikuhinna andmete esitamise ajal kohaldatav fikseeritud hind, mille eest saab lubatud heitkoguse ühikuid osta;

b) ostutõend, mis sisaldab ostukuupäeva, ostetud lubatud heitkoguse ühikute arvu ja nende lubatud heitkoguse ühikute kogu ostuhinda.

Kui käitaja poolt heitkogustega kauplemise süsteemis tasutud kogu süsinikuhind põhineb ostetud nõuete täitmise ühikute keskmisel omahinnal, peavad tõendid sisaldama järgmist:

a) ametlikud andmed registris tagastatud nõuete täitmise ühikute arvu kohta või muud heitkogustega kauplemise süsteemi haldamise eest vastutavatelt asutustelt pärit asjakohased andmed, et katta teatatud ja kinnitatud SHMi heide;

b) tõendid nõuete täitmise ühikute hulga kohta heitkogustega kauplemise süsteemi registri kontol selle aruandeperioodi lõpus, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks, nende nõuete täitmise ühikute ostukuupäev ja ostuhind;

c) tõendid selle kohta, et punktis b osutatud nõuete täitmise ühikud on seonduva heitkoguse aruandluseks kasutatava aruandeperioodi lõpus endiselt kehtivad;

d) SHMi koguheide, millest on teatatud ja mis on kinnitatud heitkogustega kauplemise süsteemi raames, tingimusel et artikli 15 lõike 3 punktis a või b sätestatud tingimused on täidetud.

Kui heitkogustega kauplemise süsteemi eeskirjade kohaselt peab käitaja igal aastal tagastama osa lubatud heitkoguse ühikutest ja mitmeaastase nõuete täitmise tsükli viimasel aastal tagastama ülejäänud koguse lubatud heitkoguse ühikuid, mis on vajalik kõigi teatatud ja kinnitatud heitkoguste katmiseks, peavad tõendid tasutud süsinikuhinna kohta sisaldama järgmist:

a) kui aruandeperiood hõlmab SHMi aruandeperioodi, mil lubatud heitkoguse ühikuid tagastati osaliselt, kohaldatakse esimeses lõigus osutatud tõendeid asjaomaste aruandeperioodide eest osaliselt tagastatud lubatud heitkoguse ühikute suhtes;

b) kui aruandeperiood hõlmab viimast aastat, mil tagastati kõigi lubatud heitkoguse ühikute saldo, et viia ühikud vastavusse teatatud ja kinnitatud heitega, kohaldatakse esimeses lõigus osutatud tõendeid sellel mitmeaastase nõuete täitmise tsükli viimasel aastal täielikult tagastatud lubatud heitkoguse ühikute suhtes.

3.5.2. *Süsinikumaks*

Kui süsinikuhind on seotud süsinikumaksuga, peavad asjaomase aruandeperioodi kohta esitatavad tõendid sisaldama kogu järgmist teavet:

a) õigusnormid, millega nähakse ette kohaldatav süsinikumaksumäär või – kui see on kohaldatav – vähendatud süsinikumaksumäär süsinikuhinna andmete esitamise ajal, sealhulgas võimalikud muudatused aruandeperioodil;

b) kui süsinikumaks on punktallikapõhine süsinikumaks, mida kohaldatakse otseheite suhtes:

   1) ametlikud dokumendid heitkoguselt tasutud maksu kohta, sealhulgas maksuhaldurilt saadud tõendid;

   2) tõendid süsinikumaksu alusel kinnitatud ja teatatud SHMi heite kohta, tingimusel et artikli 15 lõike 3 punktis b sätestatud tingimused on täidetud;

c) kui süsinikumaksuga maksustatakse kütust (kütusepõhine süsinikumaks):

1) tõendid kütusekoguselt tasutud maksu kohta, sealhulgas kütusetarnijatelt saadud tõendid või süsinikumaksu eest vastutavalt maksuhaldurilt saadud tõendid;

2) tõendid sellise tarbitud kütuse koguse kohta, mille suhtes kohaldatakse kütusepõhist süsinikumaksu, sealhulgas ametiasutuse kinnitus tarbitud kütuse kohta, kui käitaja peab esitama sellele ametiasutusele aruande tarbitud kütuse kohta;

3) tõendid selle kohta, et valemis 3 kasutatud heitekoefitsiendid on kooskõlas punktis 3.3.3 osutatud heitekoefitsientidega.

3.5.3. *Tagasimakse*

Kui soodustused või muus vormis hüvitised on tagasimakse vormis vastavalt punktile 3.4, peavad tõendid sisaldama järgmist teavet:

a) ametlik kirjavahetus tagasimaksete tegemise eest vastutava asutusega, sealhulgas tagantjärele esitatud taotlused ja nende taotluste heakskiitmine asutuse poolt;

b) ametlik kinnitus selle kohta, millal tagasimakse saadi või millal see tehakse;

c) saadud otsese tagasimakse või saadava tagantjärele tehtava tagasimakse ametlik kinnitus;

d) võimaluse korral maksekinnitus selle kohta, et tagasimaksete tegemise eest vastutav asutus on teinud ettevõtjale otsese tagasimakse, sealhulgas raamatupidamisdokumendid;

e) kui süsinikuhinda kohaldatakse elektri suhtes, siis elektriarve koos märgitud krediidi või makse vähendusega;

f) kui soodustustel või muud liiki hüvitistel on rahaline väärtus, mida tuleb kajastada raamatupidamise aastaaruandes või bilansis, kvalifitseeritud finantsaudiitorite aruanded või ametlikud finantsjuhtimise aruanded.

3.5.4. *Süsinikukrediidid*

Kui süsinikuhinda tasutakse osaliselt süsinikukrediitide abil, peavad asjaomasel aruandeperioodil kasutatud süsinikukrediitide kohta esitatavad tõendid sisaldama kogu järgmist teavet:

a) ametlikud andmed registris tagastatud süsinikukrediitide arvu kohta või muud heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu haldamise eest vastutavatelt asutustelt pärit asjakohased andmed, et katta teatatud ja kinnitatud SHMi heide, mida kasutatakse parameetrina tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramiseks kooskõlas punktiga 3.3.4;

b) ametlikud andmed süsiniku hinnamehhanismi raames kinnitatud ja teatatud koguheite kohta, sealhulgas teave selle kohta, millise osa puhul sellest heitest kasutati süsinikukrediite heitkogustega kauplemise süsteemi või süsinikumaksu kohaste vastavusekohustuste täitmiseks;

c) kui käitaja on süsinikukrediidid ostnud, tõendid ostetud süsinikukrediitide koguse, ostukuupäeva ja ostuhinna kohta;

d) kui käitaja ei ole süsinikukrediite ostnud, siis tõendid käitaja saadud süsinikukrediitide koguse kohta ja selle kohta, et süsinikukrediidi hind põhineb avalikult kättesaadavatel turuhindadel;

e) kui kasutatakse rahvusvahelisi süsinikukrediite, esitatakse tõendid selle kohta, et:

1) süsinikukrediidid on üle kantud Pariisi kokkuleppe artikli 6 lõike 2 kohaste rahvusvaheliselt ülekantud leevendamistulemustena ja kooskõlas esimese ülekandmise määratlusega, mis on sätestatud nendega seotud loa andmise kirjas, mis sisaldub ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (edaspidi „UNFCCC“) alusel loodud kesksel arvestus- ja aruandlusplatvormil (*Centralized Accounting and Reporting Platform*, edaspidi „CARP“), sealhulgas Pariisi kokkuleppe artikli 6 lõike 4 alusel välja antud süsinikukrediidid, tuginedes nende registreerimisele UNFCCC mehhanismi registris heite vähendamise ühikutena, mida on lubatud rahvusvaheliselt üle kanda;

2) CARPis kättesaadavas viimases tehnilise eksperdiülevaatuse aruandes asjaomast koostööpõhist lähenemisviisi käsitleva viimase algse aruande või ajakohastatud algse aruande kohta ei tuvastatud olulisi vastuolusid, mille teevad kindlaks artikli 6 kohased tehnilistest ekspertidest ülevaatajad kooskõlas UNFCCC otsustega artikli 6 kohaste ülevaatuste kohta, ning

3) rahvusvaheliste süsinikukrediitide osakaal ei ületa 10 % kolmanda riigi süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud käitise teatatud ja kinnitatud heitest, mida kasutatakse tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramiseks kooskõlas punktiga 3.3.4.

4. SHMI HEITE OMISTAMINE KAUPADELE

SHMi heide omistatakse igale kaubale punktides 4.1 ja 4.2 kirjeldatud toimingute rakendamisega kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artikliga 4 ning kõnealuse määruse I ja III lisaga.

Omistamiseks kasutatakse kaupu tootva käitise SHMi koguheidet, mis on teatatud ja kinnitatud süsiniku hinnamehhanismi jurisdiktsiooni nõuete kohaselt, tingimusel et artikli 15 lõikes 3 sätestatud tingimused on täidetud.

Kui süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud heite ulatus erineb sellistesse süsteemipiiridesse kuuluva seonduva heitkoguse ulatusest, mida kohaldatakse seonduva heitkoguse määramiseks rakendusmääruse (EL) 2025/2547 alusel, võrdleb käitaja neid ulatusi ja omistab kaubale ainult SHMi heite, mis jääb kohaldatavate süsteemipiiride sisse.

Erandina teisest lõigust, kui süsiniku hinnamehhanism on kütusepõhine süsinikumaks, tuletatakse SHMi koguheide

a) järgmise valemiga, kui SHMi heide on seotud otseheitega:

$$EM_CPM_{DIR} = \sum_{f=1}^{n}(Q_{FUEL_f} \times DEF_f) \qquad \text{(valem 7a);}$$

b) järgmise valemiga, kui SHMi heide on seotud kaudse heitega:

$$EM_CPM_{IND} = \sum_{f=1}^{n}(Q_{FUEL_f} \times DEF_f) \qquad \text{(valem 7b),}$$

kus:

— EM_CPM_{DIR} on käitise SHMi koguheide, mis kuulub konkreetse süsiniku hinnamehhanismi kohaldamisalasse ja on seotud otseheitega, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— EM_CPM_{IND} on käitise SHMi koguheide, mis kuulub konkreetse süsiniku hinnamehhanismi kohaldamisalasse ja on seotud kaudse heitega, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— Q_{FUELf} on SHMi aruandeperioodil käitises tarbitud kütuse *f* kogus, mille suhtes kohaldatakse süsinikuhinda, väljendatuna kütuseühikutes;

— DEF_f on tarbitud kütuse *f* heitekoefitsiendi vaikeväärtus, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kütuseühiku kohta;

— $\Sigma_{f=1}^{n}$ on konkreetse süsinikumaksu kohaldamisalasse kuuluvatele eri kütustele omistatavate heitkoguste summa.

Heitekoefitsiendi vaikeväärtus valemites 7a ja 7b peab olema kooskõlas valemites 3a ja 3b kasutatud heitekoefitsiendi vaikeväärtusega ning punkti 3.3.3 kohaselt selle heitekoefitsiendi suhtes kohaldatavate eeskirjadega.

Kui SHMi heide on seotud väljaspool käitist toodetud lähteainetega, mida kasutatakse kauba tootmisel, läbitakse punktides 4.1 ja 4.2 kirjeldatud etapid.

4.1. **SHMi heite omistamine aruandeperioodil**

SHMi koguheide jagatakse heiteks, mis kuulub aruandeperioodi, ja heiteks, mis jääb sellest aruandeperioodist välja, kasutades

a) järgmist valemit, kui heide on seotud otseheitega:

$$EM_{DIR} = EM_CPM_{DIR} - EM_{nRP_DIR} \quad \text{(valem 8a);}$$

b) järgmist valemit, kui heide on seotud kaudse heitega:

$$EM_{IND} = EM_CPM_{IND} - EM_{nRP_IND} \quad \text{(valem 8b),}$$

kus:

— EM_{DIR} on käitise kogu otseheide, mis kuulub aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— EM_{IND} on käitise kogu kaudne heide, mis kuulub aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— EM_CPM_{DIR} on käitise SHMi koguheide, mis on seotud otseheitega, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— EM_CPM_{IND} on käitise SHMi koguheide, mis on seotud kaudse heitega, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— EM_{nRP_DIR} on käitise kogu otseheide, mis ei kuulu aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— EM_{nRP_IND} on käitise kogu kaudne heide, mis ei kuulu aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides.

Võrdlusaasta, mille alusel määratakse kindlaks, kas SHMi heide kuulub seonduva heitkoguse aruandluseks kasutatavasse aruandeperioodi, on aruandeperiood, millele on osutatud heitearuandes, mille tõendaja on tõendanud kooskõlas delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 II lisa punktiga 2.

Kui SHMi aruandeperiood ei ole sama kui aruandeperiood, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks, kasutab käitaja kahe järjestikuse SHMi aruandeperioodi asjakohaseid andmeid SHMi heite kohta ja omistab need andmed aruandeperioodile, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artikliga 7, tuginedes vähemalt igakuisele seirele.

4.2. **Aruandeperioodi koguheite omistamine igale kaubale**

Süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud kogu otseheide ja kogu kaudne heide aruandeperioodil (EM_{DIR} või EM_{IND}) omistatakse igale kaubale eraldi CN-koodi tasandil, järgides samu etappe nagu igale kaubale seonduva heitkoguse omistamisel kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artikliga 4 ja I lisaga. Omistamine koosneb järgmistest etappidest:

a) EM_{DIR} või EM_{IND} omistatakse kaupade tootmisega seotud tootmisprotsesside süsteemipiiridele vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4 ja I lisale;

b) punktis a osutatud otseheide ja kaudne heide omistatakse kauba igale CN-koodile eraldi vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 I lisale koostoimes III lisaga.

Süsiniku hinnamehhanismiga hõlmatud kogu kaudse heite omistamisel igale kaubale ei võeta arvesse määruse (EL) 2023/956 II lisas loetletud kaupu.

Punkti b kohaldamisel väljendatakse omistatud otseheidet ja kaudset heidet iga CN-koodi puhul funktsionaalsetes ühikutes vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4.

Aruandeperioodi otseheide ja kaudne heide, mida väljendatakse funktsionaalsetes ühikutes, omistatakse eraldi igale toodetud kauba tonnile iga CN-koodi puhul, nagu on kindlaks määratud rakendusmääruse (EL) 2025/2547 I lisas, kasutades

a) järgmist valemit, kui heide on seotud otseheitega:

$$EM_{DIR_g} = EM_{DIR_FU_g}/FUF_g \qquad \text{(valem 9a);}$$

b) järgmist valemit, kui heide on seotud kaudse heitega:

$$EM_{IND_g} = EM_{IND_FU_g}/FUF_g \qquad \text{(valem 9b),}$$

kus:

— EM_{DIRg} on aruandeperioodi kogu otseheide, mis on omistatud kauba *g* toodangu kogusele, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— EM_{INDg} on aruandeperioodi kogu kaudne heide, mis on omistatud kauba *g* toodangu kogusele, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— EM_{DIR_FUg} on aruandeperioodi kogu otseheide, mis on omistatud toodangu kogusele, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides funktsionaalse ühiku kohta iga kauba *g* puhul vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4;

— EM_{IND_FUg} on aruandeperioodi kogu kaudne heide, mis on omistatud toodangu kogusele, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides funktsionaalse ühiku kohta iga CN-koodi puhul vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4;

— FUF_g on funktsionaalse ühiku koefitsient, mida kohaldatakse iga kauba *g* suhtes, et määrata kindlaks funktsionaalse ühiku osakaal kauba tonni kohta, nagu on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklis 4.

Kui funktsionaalne ühik on tonn kaupa, on funktsionaalse ühiku koefitsient 1. Kui käitis toodab ainult elektrienergiat määruse (EL) 2023/956 I lisas loetletud kaubana, on funktsionaalne ühik 1. Käitaja teisendab elektrienergia funktsionaalse ühiku MWh-ks.

Kui rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artikli 4 lõikes 5 osutatud funktsionaalne ühik on kaupades sisalduva klinkri tonnid ja kui kõnealuse määruse artikli 4 lõikes 4 osutatud funktsionaalne ühik väetiste puhul on sisalduva lämmastiku tonnid või täiendav mõõtühik sisalduva lämmastiku kilogrammid ning kui nende kaupade turustamisel kasutatakse eri koostisvahemikke, omistatakse aruandeperioodi otseheide või kaudne heide eraldi igale koostise või erikoostise vahemikule vastavalt kõnealuse määruse III lisa punktile B. Sellisel juhul võetakse funktsionaalse ühiku koefitsiendi puhul arvesse klinkrisisalduse osakaalu kaubas, nagu on osutatud kõnealuse määruse artikli 4 lõikes 5, ja lämmastikusisalduse eri osakaalusid kaubas, nagu on osutatud kõnealuse määruse artikli 4 lõikes 4.

4.3. **Tõendid kohaldatava aruandeperioodi ja heite kaupadele omistamise kohta**

Kui SHMi aruandeperiood ei ole sama kui aruandeperiood, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 7, koosnevad tõendid vähemalt igakuisel aruandlusel põhinevatest SHMi heite andmetest, mis on võetud kahe järjestikuse SHMi aruandeperioodi andmekogumist ja omistatud aruandeperioodile, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 7.

Tõendid, mis käsitlevad otseheite ja kaudse heitega seotud SHMi heite omistamist iga kauba CN-koodile, mis on esitatud rakendusmääruse (EL) 2025/2547 I lisas, ning iga CN-koodi funktsionaalsele ühikule ja kauba iga CN-koodi toodangu kogusele, peavad olema kooskõlas kõnealuse määruse I ja III lisa kohase omistamisega ning sisaldama järgmist:

a) tõendid süsinikuhinna dokumentides selle kohta, et süsinikuhinna andmete omistamine igale kaubale on kooskõlas tõendaja poolt kooskõlas delegeeritud määruse (EL) 2025/2551 II lisa punktiga 2 tõendatud heitearuandes sisalduva seonduva heitkoguse omistamise meetodiga;

b) asjakohased sisedokumendid, mis võimaldavad kontrollida artiklis 14 loetletud andmete usaldusväärsust;

c) kui omistamine on seotud väljaspool käitist toodetud lähteainetega ja kui kohaldatakse artikli 15 lõiget 2, siis käitaja süsinikuhinna aruanne, mis on sertifitseeritud, ja lähteained tootnud käitise vastav sertifitseerimisaruanne.

5. HEITEGA SEOTUD SOODUSTUSTE VÕI MUUS VORMIS HÜVITISTE OMISTAMINE KAUPADELE

Kõigi süsiniku hinnamehhanismide puhul määratakse soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud heitkogus kindlaks vastavalt punktidele 5.1 ja 5.2. Selliste soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud heide hõlmab järgmist:

a) käitaja saadud tasuta lubatud heitkoguse ühikutega seotud heide, mille eest ei ole tasutud süsinikuhinda;

b) heide, mis jääb allapoole heitemahukuse lähtetaset ja mis on lähtetasemel ja krediitidel põhinevas heitkogustega kauplemise süsteemis süsinikuhinna tasumisest vabastatud;

c) heide, mis jääb allapoole süsinikuhinna tasumise künnist;

d) heide, mis on süsinikuhinna tasumisest vabastatud muudel kui punktides a–c osutatud põhjustel.

5.1. **Aruandeperioodi jaoks heitega seotud soodustuse või muus vormis hüvitise suuruse kindlaksmääramine**

Kõigi süsiniku hinnamehhanismide puhul jagatakse punkti 5 esimeses lõigus osutatud soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud heide selliseks soodustuste ja muus vormis hüvitistega seotud heiteks, mis kuulub sellesse aruandeperioodi, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks, ja selliseks heiteks, mis ei kuulu kõnealusesse aruandeperioodi. Selleks:

a) kasutatakse järgmist valemit, kui heide on seotud otseheitega:

$$Rebated_EM_{DIR} = Rebated_EM_CPM_{DIR} - Rebated_EM_{nRP_DIR} \quad \text{(valem 10a);}$$

b) kasutatakse järgmist valemit, kui heide on seotud kaudse heitega:

$$Rebated_EM_{IND} = Rebated_EM_CPM_{IND} - Rebated_EM_{nRP_IND} \quad \text{(valem 10b),}$$

kus:

— $Rebated_EM_{DIR}$ on soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud otseheide, mis kuulub aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— $Rebated_EM_{IND}$ on soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud kaudne heide, mis kuulub aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— $Rebated_EM_CPM_{DIR}$ on käitise SHMi koguheide, mis on seotud otseheite ning soodustuste ja muus vormis hüvitistega, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— $Rebated_EM_CPM_{IND}$ on käitise SHMi koguheide, mis on seotud kaudse heite ning soodustuste ja muus vormis hüvitistega, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— $Rebated_EM_CPM_{nRP_DIR}$ on soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud otseheide, mis ei kuulu aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

— $Rebated_EM_{nRP_IND}$ on soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud kaudne heide, mis ei kuulu aruandeperioodi, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides;

Käitaja omistab kahe järjestikuse SHMi-i aruandeperioodi soodustuste ja muus vormis hüvitistega seotud heite samas proportsioonis nagu heide omistatakse punkti 4.1 alusel, et viia see vastavusse aruandeperioodiga, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks.

5.2. **Heitega seotud soodustuste või muus vormis hüvitiste omistamine igale kaubale**

Otsese ja kaudse heitega seotud soodustused või muus vormis hüvitised, mis on kindlaks määratud punkti 5.1 kohaselt, omistatakse igale kaubale eraldi CN-koodi tasandil, järgides samu etappe nagu igale kaubale seonduva heitkoguse omistamisel kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artikliga 4 ja I lisaga. Omistamine koosneb järgmistest etappidest:

a) $Rebated_EM_{DIR}$ ja $Rebated_EM_{IND}$ määratakse kauba tootmisega seotud tootmisprotsesside süsteemipiiridele vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4 ja I lisale;

b) heitega seotud soodustused või muus vormis hüvitised, millele on osutatud punktis a ($Rebated_EM_{DIR}$ ja $Rebated_EM_{IND}$), omistatakse kauba igale CN-koodile vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 I lisale koostoimes III lisaga.

Heitega seotud kaudsete soodustuste või muus vormis hüvitiste omistamisel igale kaubale ei võeta arvesse määruse (EL) 2023/956 II lisas loetletud kaupu.

Punkti b kohaldamisel väljendatakse kaubale omistatud, heitega seotud soodustusi või muus vormis hüvitisi iga CN-koodi puhul funktsionaalsetes ühikutes vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4.

Aruandeperioodi heitega seotud soodustused või muus vormis hüvitised, mida väljendatakse funktsionaalsetes ühikutes, omistatakse toodetud kauba igale tonnile iga CN-koodi kohta, nagu on kindlaks määratud rakendusmääruse (EL) 2025/2547 I lisas, kasutades:

a) otseheitega seotud heite puhul järgmist valemit:

$$Rebated_EM_{DIRg} = Rebated_EM_{FU_DIR_g} / \ FUF_g \qquad \text{(valem 11a);}$$

b) kaudse heitega seotud heite puhul järgmist valemit:

$$Rebated_EM_{INDg} = Rebated_EM_{FU_IND_g} / \ FUF_g \qquad \text{(valem 11b),}$$

kus:

— $Rebated_EM_{DIRg}$ on aruandeperioodi otseheitega seotud soodustused või muus vormis hüvitised, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— $Rebated_EM_{INDg}$ on aruandeperioodi kaudse heitega seotud soodustused või muus vormis hüvitised, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— $Rebated_EM_{FU_DIRg}$ on aruandeperioodi otseheitega seotud soodustused või muus vormis hüvitised, mis on omistatud toodangu kogusele, väljendatuna funktsionaalsetes ühikutes iga CN-koodi kohta vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4;

— $Rebated_EM_{FU_IND_g}$ on aruandeperioodi kaudse heitega seotud soodustused või muus vormis hüvitised, mis on omistatud toodangu kogusele, väljendatuna funktsionaalsetes ühikutes iga CN-koodi kohta vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklile 4;

— FUF_g on funktsionaalse ühiku koefitsient, mida kohaldatakse iga kauba suhtes, et määrata kindlaks funktsionaalse ühiku osakaal kauba tonni kohta, nagu on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artiklis 4.

Kui funktsionaalne ühik on tonn kaupa, on funktsionaalse ühiku koefitsient 1.

Kui rakendusmääruse (EL) 2025/2547 artikli 4 lõikes 5 osutatud funktsionaalsed ühikud on kaupades sisalduva klinkri tonnid ja kui kõnealuse määruse artikli 4 lõikes 4 osutatud funktsionaalsed ühikud väetiste puhul on sisalduva lämmastiku tonnid või täiendav mõõtühik sisalduva lämmastiku kilogrammid ning nende kaupade turustamisel kasutatakse eri koostisvahemikke, omistatakse aruandeperioodi heitega seotud otsesed või kaudsed soodustused või muus vormis hüvitised eraldi igale koostise või erikoostise vahemikule vastavalt kõnealuse määruse III lisa punktile B. Sellisel juhul võetakse funktsionaalse ühiku koefitsiendi puhul arvesse klinkrisisalduse osakaalu kaubas, nagu on osutatud kõnealuse määruse artikli 4 lõikes 5, ja lämmastikusisalduse eri osakaalusid kaubas, nagu on osutatud kõnealuse määruse artikli 4 lõikes 4.

5.3. **Tõendid heitega seotud soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta**

Käitaja esitab sõltumatule isikule vähemalt järgmised tõendid soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta:

a) kui soodustused või muus vormis hüvitised koosnevad tasuta lubatud heitkoguse ühikutest:

1) tasuta lubatud heitkoguse ühikute taotlused, mille käitaja on esitanud lubatud heitkoguse ühikute väljaandmise eest vastutavale asutusele, ja nende asutuste ametlikud otsused, millega kiidetakse heaks tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamine käitajale, või vastutava asutuse poolt keskselt avaldatud andmed tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikute kohta;

2) dokumendid, millest on näha käitisele reguleeriva asutuse poolt antud tasuta lubatud heitkoguse ühikute kogus teatava ajavahemiku jooksul, või reguleeriva asutuse avaldatud tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise tabelid, millest on näha käitisele antud tasuta lubatud heitkoguse ühikute kogus;

3) tõendid tasuta lubatud heitkoguse ühikute väljaandmise kuupäeva kohta, sealhulgas vajaduse korral kirjavahetus lubatud heitkoguse ühikute eraldamise eest vastutava asutusega;

b) kui soodustused või muus vormis hüvitised koosnevad heitest, mis jääb allapoole heitemahukuse lähtetaset ja on süsinikuhinna tasumisest vabastatud:

1) kohaldatavad õigusnormid, millega kehtestatakse süsiniku hinnamehhanismi raames kohaldatav lähtetase;

2) soodustuste või muus vormis hüvitiste eest vastutava asutuse kiri või avaldus, milles kinnitatakse lähtetasemest madalamat heitekogust ja käitajale antud soodustusi või muus vormis hüvitisi ning nende kogust ja kohaldamisperioodi;

c) kui soodustused või muus vormis hüvitised on heide, mis on süsinikuhinna tasumisest vabastatud seetõttu, et see jääb allapoole süsinikuhinna tasumise künnist, või muudel põhjustel, nagu on osutatud punkti 5 esimese lõigu punktis d:

1) kohaldatavad õigusnormid, millega nähakse ette konkreetne vabastus süsinikuhinna maksmisest süsiniku hinnamehhanismi raames;

2) soodustuste või muus vormis hüvitiste eest vastutava asutuse kiri või avaldus, milles on märgitud ettevõtjale tehtud soodustuste või muus vormis hüvitiste kogus ja nende kohaldamisaeg.

6. IGA KAUBAGA SEONDUVA ERIHEITKOGUSE EEST TEGELIKULT TASUTUD SÜSINIKUHINNA OMISTAMINE

Iga konkreetse süsiniku hinnamehhanismi puhul omistatakse tegelikult tasutud süsinikuhind järgmisele seonduvale eriheitkogusele kooskõlas punktiga 6.1:

a) aruandeperioodi kogu otseheide, mis punkti 4.2 kohaselt on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni või MWh kohta;

b) aruandeperioodi kogu kaudne heide, mis punkti 4.2 kohaselt on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

c) punktides a ja b osutatud heide, mis on seotud väljaspool käitist toodetud lähteainetega vastavalt punktidele 6.2 ja 6.3.

6.1. **Kaupadega seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramine**

Tegelikult tasutud süsinikuhind omistatakse igale kauba tonnile

a) järgmise valemiga, kui tegelikult tasutud süsinikuhind on seotud otseheitega:

$$EFF_CP_{DIR_g} = (EM_{DIR_g} - Rebated_EM_{DIR_g}) \times EFF_CP_{DIR} \qquad \text{(valem 12a);}$$

b) järgmise valemiga, kui tegelikult tasutud süsinikuhind on seotud kaudse heitega:

$$EFF_CP_{IND_g} = (EM_{IND_g} - Rebated_EM_{IND_g}) \times EFF_CP_{IND} \qquad \text{(valem 12b),}$$

kus:

— EFF_CP_{DIRg} on seonduva eriheitkoguse (otseheide) eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, väljendatuna hinnana kauba tonni kohta;

— EFF_CP_{INDg} on seonduva eriheitkoguse (kaudne heide) eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, väljendatuna hinnana kauba tonni kohta;

— EM_{DIRg} on aruandeperioodi kogu otseheide, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta kooskõlas punktiga 4, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— EM_{INDg} on aruandeperioodi kogu kaudne heide, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta kooskõlas punktiga 4, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— $Rebated_EM_{DIRg}$ on aruandeperioodi otseheitega seotud soodustus või muus vormis hüvitis, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— $Rebated_EM_{INDg}$ on aruandeperioodi kaudse heitega seotud soodustus või muus vormis hüvitis, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;

— EFF_CP_{DIR} on tasutud tegelik süsinikuhind otseheitega hõlmatud SHMi heite tonni kohta, mis on määratud kindlaks vastavalt punktile 3.4;

— EFF_CP_{IND} on tasutud tegelik süsinikuhind kaudse heitega hõlmatud SHMi heite tonni kohta, mis on määratud kindlaks vastavalt punktile 3.4.

Kui käitis toodab üksnes elektrienergiat määruse (EL) 2023/956 I lisas loetletud kaubana, väljendatakse EM_{DIRg} CO_2 ekvivalenttonnides MWh kohta.

6.2. **Väljaspool käitist toodetud lähteainetele omistatud SHMi heite eest tegelikult tasutud süsinikuhinna kindlaksmääramine**

Kui lähteainega seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimiseks koostati sertifitseerimisaruanne kooskõlas artikli 15 lõikega 2, kasutab kaupu tootev käitaja iga selles sertifitseeritud käitaja süsinikuhinna aruandes sisalduva lähteaine eest tegelikult tasutud sertifitseeritud süsinikuhinda, tingimusel et artikli 15 lõike 2 tingimused on täidetud.

Erandina esimesest lõigust võib käitaja väljaspool käitist toodetud lähteainega seonduva eriheitkoguse puhul kasutada asjakohast süsiniku vaikehinda, pärast seda, kui ta on selle süsiniku vaikehinna CO_2 ekvivalenttonni kohta ümber arvestanud vastavaks hinnaks lähteaine tonni kohta, tuginedes kõnealuse lähteainega seonduvale heitkogusele.

Kui keerukaid kaupu tootev käitis kasutas eri tarnijatelt pärit lähteaineid, määratakse kaalutud keskmine tegelik süsinikuhind

a) järgmise valemiga, kui süsinikuhind on seotud otseheitega:

$$Avg(€EFF_CP_{DIR_p}) = \frac{\Sigma_{i=1}^{n} (Q_{p,i} \times €EFF_CP_{DIR_{p,i}})}{\Sigma_{i=1}^{n} (Q_{p,i})} \quad \text{(valem 13a);}$$

b) järgmise valemiga, kui süsinikuhind on seotud kaudse heitega:

$$Avg(€EFF_CP_{IND_p}) = \frac{\Sigma_{i=1}^{n} (Q_{p,i} \times €EFF_CP_{IND_{p,i}})}{\Sigma_{i=1}^{n} (Q_{p,i})} \quad \text{(valem 13b),}$$

kus:

— $€EFF_CP_{DIR_{p,i}}$ üksikult tarnijalt *i* ostetud sama liiki lähteainega *p* seonduva eriheitkoguse (otseheide) eest tegelikult tasutud süsinikuhind, väljendatuna hinnana (eurodes) lähteaine tonni kohta;

— $€EFF_CP_{IND_{p,i}}$ üksikult tarnijalt *i* ostetud sama liiki lähteainega *p* seonduva eriheitkoguse (kaudne heide) eest tegelikult tasutud süsinikuhind, väljendatuna hinnana (eurodes) lähteaine tonni kohta;

— $Avg(€EFF_CP_{DIR_p})$ on kaalutud keskmine süsinikuhind, mis on tegelikult tasutud kõigi nende sama liiki lähteainete *p* otseheite eest, mille on kõik eri tarnijad keerukat kaupa tootvale käitisele tarninud, väljendatuna hinnana (eurodes) väljaspool käitist toodetud lähteaine tonni kohta;

— $Avg(€EFF_CP_{IND_p})$ on kaalutud keskmine süsinikuhind, mis on tegelikult tasutud kõigi nende sama liiki lähteainete kaudse heite eest, mille on kõik eri tarnijad keerukat kaupa tootvale käitisele tarninud, väljendatuna hinnana (eurodes) väljaspool käitist toodetud lähteaine tonni kohta;

— $Q_{p,i}$ on tarbitud sama liiki lähteaine *p* kogus, mis on ostetud tarnijalt *i*;

— $\Sigma_{i=1}^{n}$ on sama liiki lähteaine tarnijate *i* arv vahemikus 1 kuni *n*.

Keeruka kauba tootmisel kasutatud eri tarnijate toodetud sama liiki lähteaine kogus ($Q_{p,i}$) peab olema kooskõlas kogusega, millest on teatatud selle kaubaga seonduva heitkoguse arvutamiseks määruses (EL) 2025/2547 osutatud heitearuandes.

6.3. **Väljaspool käitist toodetud lähteainete eest tegelikult tasutud süsinikuhinna omistamine toodetud kaubale**

Väljaspool käitist toodetud lähteainete eest tegelikult tasutud süsinikuhind omistatakse iga kauba kogusele

a) järgmise valemiga, kui süsinikuhind on seotud otseheitega:

$$EFF_CP_{DIR_PREg} = \Sigma_{p=1}^{n}\left(Q_p \times Avg(€EFF_CP_{DIR_p})/Q_{TOTg}\right) \quad \text{(valem 14a);}$$

b) järgmise valemiga, kui süsinikuhind on seotud kaudse heitega:

$$EFF_CP_{IND_PREg} = \Sigma_{p=1}^{n}\left(Q_p \times Avg(€EFF_CP_{IND_p})/Q_{TOTg}\right) \quad \text{(valem 14b),}$$

kus:

— $EFF_CP_{DIR_PREg}$ on väljaspool käitist toodetud ja iga kauba *g* tootmisel tarbitud lähteainega seonduva eriheitkoguse (otseheide) eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, väljendatuna hinnana (eurodes) kauba tonni kohta;

— $EFF_CP_{IND_PREg}$ on väljaspool käitist toodetud ja iga kauba *g* tootmisel tarbitud lähteainega seonduva eriheitkoguse (kaudne heide) eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, väljendatuna hinnana (eurodes) kauba tonni kohta;

— Q_p on aruandeperioodil kauba tootmisprotsessis tarbitud lähteaine *p* üldkogus, mis on esitatud käitaja tõendatud heitearuandes vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 IV lisa punktile 1, väljendatuna lähteaine tonnides;

— $Avg(€EFF_CP_{DIRp})$ on kaalutud keskmine süsinikuhind, mis on tegelikult tasutud kõigi nende sama liiki *p* lähteainete otseheite eest, mille on kõik eri tarnijad keerukat kaupa *g* tootvale käitisele tarninud, väljendatuna hinnana (eurodes) lähteaine tonni kohta;

— $Avg(€EFF_CP_{INDp})$ on kaalutud keskmine süsinikuhind, mis on tegelikult tasutud kõigi nende sama liiki *p* lähteainete kaudse heite eest, mille on kõik eri tarnijad keerukat kaupa *g* tootvale käitisele tarninud, väljendatuna hinnana (eurodes) lähteaine tonni kohta;

— Q_{TOTg} on käitise iga kauba *g* kogutoodang aruandeperioodil, nagu on esitatud käitaja tõendatud heitearuandes vastavalt rakendusmääruse (EL) 2025/2547 IV lisa punkti 1 alapunkti 34 alapunktile a.

7. EURODESSE ÜMBERARVUTAMINE JA KOGU TEGELIKULT TASUTUD SÜSINIKUHINNA SUMMEERIMINE

Kaupadega seotud seonduva otsese ja kaudse eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhind, mis on kindlaks määratud kooskõlas punktiga 6.1, arvutatakse ümber eurodesse vastavalt punktile 7.1.

Kõigi süsiniku hinnamehhanismide puhul liidetakse see punkti 7.1 kohaselt eurodesse ümberarvutatud kogu süsinikuhind lähteainetega seotud seonduva otsese ja kaudse eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinnale, mis on kindlaks määratud kooskõlas punktidega 6.2 ja 6.3, et määrata kindlaks kogu kaupade ja lähteainetega seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind vastavalt punktile 7.2.

Kogu seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind liidetakse seejärel punkti 7.3 kohaselt kogu süsinikuhinnale, mis on tegelikult tasutud kõigi süsiniku hinnamehhanismide alusel, mida kaubaga seonduva heitkoguse suhtes kohaldatakse.

7.1. **Tegelikult tasutud süsinikuhinna ümberarvutamine eurodesse**

Punkti 6.1 kohaselt kindlaks määratud ja kohaliku jurisdiktsiooni vääringus tegelikult tasutud süsinikuhind arvutatakse ümber eurodesse aasta keskmise vahetuskursi alusel kooskõlas artikliga 6, kasutades

a) järgmist valemit, kui tegelikult tasutud süsinikuhind on seotud otseheitega:

$$€EFF_CP_{DIR_g} = EFF_CP_{DIR_g} \times €XR \qquad \text{(valem 15a);}$$

b) järgmist valemit, kui tegelikult tasutud süsinikuhind on seotud kaudse heitega:

$$€EFF_CP_{IND_g} = EFF_CP_{IND_g} \times €XR \qquad \text{(valem 15b),}$$

kus:

— $€EFF_CP_{DIRg}$ on iga kaubaga *g* seotud seonduva otsese eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, mis on kindlaks määratud vastavalt punktile 6.1, väljendatuna hinnana eurodes kauba tonni kohta;

— $€EFF_CP_{INDg}$ on iga kaubaga *g* seotud seonduva kaudse eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, mis on kindlaks määratud vastavalt punktile 6.1, väljendatuna hinnana eurodes kauba tonni kohta;

— EFF_CP_{DIRg} on iga kaubaga *g* seotud seonduva otsese eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, mis on kindlaks määratud vastavalt punktile 6.1, väljendatuna kohalikus vääringus hinnana kauba tonni kohta;

— EFF_CP_{INDg} on iga kaubaga *g* seotud seonduva kaudse eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, mis on kindlaks määratud vastavalt punktile 6.1, väljendatuna kohalikus vääringus hinnana kauba tonni kohta;

— *€XR* on aasta keskmine vahetuskurss, mida kasutatakse kohaliku vääringu ümberarvutamiseks eurodesse, väljendatuna eurodes kohaliku rahaühiku kohta.

Kui käitis toodab üksnes elektrienergiat määruse (EL) 2023/956 I lisas loetletud kaubana, väljendatakse $€EFF_CP_{DIRg}$ tegelikult eurodes tasutud süsinikuhinnana MWh kohta.

7.2. **Kauba otseheite, kaudse heite ja lähteainetega seotud heite eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhinna summeerimine**

Seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind määratakse kindlaks järgmise valemiga:

$$€EFF_CP_g = €EFF_CP_{DIRg} + €EFF_CP_{IND_g} + €EFF_CP_{PREg} \qquad \text{(valem 16),}$$

kus:

— $€EFF_CP_g$ on iga kaubaga seotud kogu seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, mis hõlmab otsest, kaudset ja lähteainetega seotud heidet, väljendatuna hinnana (eurodes) kauba tonni kohta;

— $€EFF_CP_{DIRg}$ on iga kaubatonniga seotud otseheite eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind eurodes;

— $€EFF_CP_{INDg}$ on iga kaubatonniga seotud kaudse heite eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind eurodes;

— $€EFF_CP_{PREg}$ on seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, mis katab nii otseheite kui ka kaudse heite, mis on seotud iga kaubatonni tootmisel tarbitud lähteainega.

7.3. **Sellise seonduva eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhinna summeerimine, mille suhtes kohaldatakse mitut süsiniku hinnamehhanismi**

Kogu süsinikuhind, mis on tegelikult tasutud seonduva eriheitkoguse eest, mille suhtes kohaldatakse mitut erinevat süsiniku hinnamehhanismi, määratakse kindlaks järgmise valemiga:

$$(TOTAL)\ €EFF_CP_g = \Sigma_{i=1}^{n}(€EFF_CP_{g,i}) \qquad \text{(valem 17)},$$

kus:

— $TOTAL\ €EFF_CP_g$ on iga kauba eest eurodes tegelikult tasutud süsinikuhindade summa, mis hõlmab kõiki kauba suhtes kohaldatavaid süsiniku hinnamehhanisme *i*, väljendatuna eurodes kauba tonni kohta.

II LISA

Süsiniku hinnamehhanismide liigid

Käesolevas lisas nimetatud süsiniku hinnamehhanismide liikide loetelu ei ole ammendav ega piira sõltumatu isiku võimalust hinnata muud liiki süsiniku hinnamehhanisme.

Jurisdiktsioon	Süsiniku hinnamehhanism	Süsiniku hinnamehhanismi liik	Peamine soodustuste ja muus vormis hüvitiste liik
Albaania	Albaania süsinikumaks	Kütusepõhine süsinikumaks	
Argentina	Argentina süsinikumaks (vedelkütuste ja süsinikdioksiidi maks)	Kütusepõhine süsinikumaks	
Austraalia	Austraalia kaitsemehhanism (*Australia Safeguard Mechanism*)	Lähtetasemel ja krediitidel põhinev heitkogustega kauplemise süsteem	Lähtetasemest väiksem heide
Kanada provintsid ja territooriumid	Alberta tehnoloogiaalase innovatsiooni ja heite vähendamise (TIER) süsteem; Briti Columbia toodangupõhine hinnastamissüsteem (OBPS); New Brunswicki toodangupõhine hinnastamissüsteem (NB OBPS); Newfoundlandi ja Labradori süsiniku hinnastamise süsteem suurtööstusele; Nova Scotia toodangupõhine hinnastamissüsteem (OBPS); Ontario heitkoguste hinnastamise süsteem (EPS); Saskatchewani toodangupõhiste tulemusstandardite programm; Föderaalne toodangupõhine varuhinnastamissüsteem (*federal backstop OBPS*).	Lähtetasemel ja krediitidel põhinev heitkogustega kauplemise süsteem	Lähtetasemest väiksem heide
	Québeci piiramise ja kauplemise süsteem	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Tšiili	Tšiili süsinikumaks	Punktallikapõhine süsinikumaks	
Hiina	Hiina riiklik heitkogustega kauplemise süsteem	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud Vastutuse ülempiir
Colombia	Colombia süsinikumaks	Kütusepõhine süsinikumaks	
India	India süsinikukrediitidega kauplemise süsteem	Lähtetasemel ja krediitidel põhinev heitkogustega kauplemise süsteem	Lähtetasemest väiksem heide
Indoneesia	Indoneesia kauplemissüsteem „Süsiniku majanduslik väärtus“	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Iisrael	Iisraeli süsinikumaks	Kütusepõhine süsinikumaks	Tasumisest vabastatud heide

Jurisdiktsioon	Süsiniku hinnamehhanism	Süsiniku hinnamehhanismi liik	Peamine soodustuste ja muus vormis hüvitiste liik
Jaapan	Jaapani süsinikumaks (kliimamuutuste leevendamise maks)	Kütusepõhine süsinikumaks	
Jaapan	Jaapani GX-ETS	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Kasahstan	Kasahstani heitkogustega kauplemise süsteem	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Mehhiko	Mehhiko süsinikumaks	Kütusepõhine süsinikumaks	
Montenegro	Montenegro heitkogustega kauplemise süsteem	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Uus-Meremaa	Uus-Meremaa heitkogustega kauplemise süsteem	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Serbia	Serbia süsinikumaks	Punktallikapõhine süsinikumaks	Tasumisest vabastatud heide
Singapur	Singapuri süsinikumaks	Punktallikapõhine süsinikumaks	Tasumisest vabastatud heide
Lõuna-Aafrika	Lõuna-Aafrika süsinikumaks	Punktallikapõhine süsinikumaks	Tasumisest vabastatud heide
Lõuna-Korea	Korea heitkogustega kauplemise süsteem (K-ETS)	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Taiwan	Taiwani süsinikutasu	Kütusepõhine süsinikutasu	Vähendatud määr Tasumisest vabastatud heide
Türgi	Türgi heitkogustega kauplemise süsteem	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Ühendkuningriik	Ühendkuningriigi heitkogustega kauplemise süsteem	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud
Ühendkuningriik	Süsinikuhinna toetus (*Carbon Price Support*)	Kütusepõhine süsinikumaks	
Ukraina	Ukraina süsinikumaks	Punktallikapõhine süsinikumaks	
USA (osariigid)	California heitkoguste piiramise ja investeerimise programm Oregoni kliimakaitseprogramm Washingtoni heitkoguste piiramise ja investeerimise programm	Heitkogustega kauplemise süsteem	Tasuta lubatud heitkoguse ühikud

III LISA

Käitaja süsinikuhinna aruande vorm

1. KÄITAJA JA KÄITISE TUNNUSANDMED

a) käitise kordumatu tunnusnumber SPIMi registris;

b) käitise käitaja kordumatu tunnusnumber SPIMi registris.

2. KÄITAJA SÜSINIKUHINNA ARUANDE TUNNUSANDMED

a) käitaja süsinikuhinna aruande kordumatu tunnus ja versiooni number;

b) kohaldatav aruandeperiood;

c) käitaja tõendatud heitearuande ja vastava tõendamisaruande kordumatud tunnused.

3. SÜSINIKUHINNA ANDMED

Kõigi süsiniku hinnamehhanismide kohta, mida kohaldatakse otseheite ja kaudse heite suhtes, eraldi:

a) süsiniku hinnamehhanismi nimetus;

b) kas süsiniku hinnamehhanism hõlmab otseheidet või kaudset heidet;

c) viide kohaldatavatele õigusnormidele;

d) süsinikuhind kohalikus vääringus CO_2 ekvivalenttonni kohta:

1) kui süsinikuhind põhineb lubatud heitkoguse ühikute kaalutud keskmisel enampakkumishinnal, keskmisel börsihinnal või fikseeritud hinnal, nagu on osutatud I lisa punktis 3.3.1, viide avaldatud keskmisele enampakkumishinnale, börsihinnale või fikseeritud hinnale;

2) kui süsinikuhind põhineb käitaja nõuete täitmise ühikute keskmisel omahinnal, nagu on osutatud I lisa punktis 3.3.1, siis selle keskmise hinna arvutatud väärtus;

3) kui kohaldatakse I lisa punkti 3.3.2, konkreetne süsinikumaksumäär või vähendatud süsinikumaksumäär otseheitega või kaudse heitega seotud CO_2 heite tonni kohta;

4) kui kohaldatakse I lisa punkti 3.3.3 või 3.3.4, otseheitega või kaudse heitega seotud CO_2 heite kaalutud keskmine süsinikuhind tonni kohta;

5) soodustuse või muus vormis hüvitise määr sellise heite tonni kohta, mis on seotud I lisa punktis 3.4 osutatud liiki tagasimaksega;

e) otseheite või kaudse heitega seotud SHMi koguheide, nagu on osutatud I lisa punktides 3.1 ja 3.2;

f) kui süsiniku hinnamehhanismi kohaselt tuleb süsinikuhinda tasuda ostetud või tarbitud kütusekoguse eest, siis heitekoefitsient, mida kasutatakse SHMi heite kindlaksmääramiseks vastavalt I lisa punktile 3.3.3;

g) kui vastavuskohustuste täitmiseks on kasutatud erisuguseid nõuete täitmise ühikuid, nagu on osutatud I lisa punktis 3.3.4, siis nende nõuete täitmise ühikutega seotud SHMi heide;

h) meetod, mida kasutatakse SHMi heite omistamiseks aruandeperioodile, kui SHMi aruandeperiood ei ole sama kui aruandeperiood, mida kasutatakse seonduva heitkoguse aruandluseks;

i) meetod, millega tagatakse, et süsinikuhinna andmete omistamine toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta on kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2025/2547 II lisa kohase meetodiga seonduva heitkoguse omistamiseks;

j) kui süsiniku hinnamehhanism on heitkogustega kauplemise süsteem, selliste tagastatud nõuete täitmise ühikute arv, millega kaetakse I lisa punkti 3.5.1 esimese lõigu punktis b osutatud teatatud ja kinnitatud SHMi heide, sealhulgas mitmeaastase nõuete täitmise perioodi iga aasta teatatud ja kinnitatud SHMi heide, kui kõnealuse heitkogustega kauplemise süsteemi kohaselt peab käitaja tagastama nõuete täitmise ühikud mitmeaastase nõuete täitmise perioodi viimasel aastal;

k) aruandeperioodi kogu otseheide või kaudne heide, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni või MWh kohta;

l) otseheide või kaudne heide, mis on vabastatud süsinikuhinna tasumise kohustusest kooskõlas I lisa punktiga 5 ja mis on:

1) käitaja saadud tasuta lubatud heitkoguse ühikutega seotud heide;

2) heide, mis jääb allapoole heitemahukuse lähtetaset;

3) heide, mis jääb allapoole süsinikuhinna tasumise künnist;

4) muu heide, mis on süsinikuhinna tasumisest vabastatud;

m) aruandeperioodi heitega seotud otsene või kaudne soodustus või muus vormis hüvitis, mis on omistatud toodetud kauba igale tonnile CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni või MWh kohta;

n) iga kauba kohta:

1) seonduva otsese eriheitkoguse ja asjakohasel juhul seonduva kaudse eriheitkoguse eest tegelikult tasutud süsinikuhind, väljendatuna hinnana kohalikus vääringus kauba tonni või MWh kohta;

2) aastane vahetuskurss, mida kasutatakse süsinikuhinna ümberarvutamiseks jurisdiktsiooni kohalikust vääringust eurodesse;

3) aasta, mille ametlikku vahetuskurssi kasutatakse süsinikuhinna ümberarvutamiseks jurisdiktsiooni kohalikust vääringust eurodesse;

4) kogu seonduva eriheitkoguse, sealhulgas seonduva otsese eriheitkoguse ja vajaduse korral seonduva kaudse eriheitkoguse eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind, väljendatuna eurodes kauba tonni või MWh kohta.

4. VÄLJASPOOL KÄITIST TOODETUD LÄHTEAINETE SÜSINIKUHINNA ANDMED

a) Iga sertifitseeritud süsinikuhinna kohta, mida kohaldatakse lähteaine suhtes, mida kasutatakse, kuid ei toodeta keerukaid kaupu tootvas käitises:

1) lähteainet tootva käitise sertifitseerimisaruande kordumatu tunnus;

2) käitise sertifitseerimisaruandes esitatud iga lähteaine eest tegelikult tasutud süsinikuhind, väljendatuna eurodes kauba tonni kohta.

b) Iga süsiniku vaikehinna kohta, mida kohaldatakse lähteaine suhtes, mida kasutatakse, kuid ei toodeta keerukaid kaupu tootvas käitises:

1) kasutatud süsiniku vaikehind eurodes CO_2 ekvivalenttonni kohta ja sellest tulenev, iga lähteaine eest tasutud hind eurodes kauba tonni kohta.

5. ERI SÜSINIKU HINNAMEHHANISMIDE SUMMEERITUD SÜSINIKUHINNA ANDMED

Kogu tegelikult tasutud süsinikuhind eurodes kauba tonni kohta või MWh kohta, mis hõlmab kõiki kauba heite suhtes kohaldatavaid süsiniku hinnamehhanisme.

IV LISA

Sõltumatute isikute akrediteerimisulatus

Käesolevas lisas määratletud akrediteerimisulatus ja tegevusalade rühmad märgitakse akrediteerimistunnistusele.

SPIMi tegevusalade rühma nr	Akrediteerimisulatus
LIV	Tegelikult tasutud süsinikuhinna sertifitseerimine

V LISA

Sertifitseerimisaruande vorm

1. ÜLDISED TUNNUSANDMED

1.1. **Käitise ja käitaja tunnusandmed**

a) Käitise nimi;

b) käitise kordumatu tunnus SPIMi registris.

1.2. **Sertifitseerimisaruande tunnusandmed**

a) Sertifitseerimisaruande kordumatu tunnus ja versiooni number;

b) kohaldatav aruandeperiood.

1.3. **Sõltumatu isiku tunnusandmed**

a) Sõltumatu isiku nimi;

b) sõltumatu isiku tegevuskoha aadress;

c) kui sõltumatu isik tellis sertifitseerimistoimingud allhanke korras kooskõlas artikli 10 lõikes 1 osutatud harmoneeritud standardiga, sertifitseerimisrühma kontori(te) aadress(id);

d) sõltumatu isiku akrediteerimisnumber;

e) riikliku akrediteerimisasutuse nimi;

f) riikliku akrediteerimisasutuse asukohariik;

g) akrediteeringu kehtivuse lõppkuupäev;

h) SPIMi puhul asjakohased akrediteerimisulatused.

2. SERTIFITSEERIMISEGA SEOTUD TEAVE

2.1. **Sertifitseerimisrühm**

a) SPIMi sertifitseerimise juhtaudiitori ja kõigi sertifitseerimisrühma kuuluvate SPIMi sertifitseerimise audiitorite ning vajaduse korral tehniliste ekspertide nimed;

b) SPIMi sertifitseerimise juhtaudiitori tehtud järjestikuste sertifitseerimiste arv;

c) kohapealse külastuse teinud SPIMi sertifitseerimise juhtaudiitori, SPIMi sertifitseerimise audiitorite ja tehniliste ekspertide nimed, kui see on asjakohane.

2.2. **Kohapealsete külastuste üksikasjad**

a) Vajaduse korral tegevuskoha külastuste kuupäevad ja kohapeal viibitud päevade arv;

b) vajaduse korral kohapealsete külastuste kuupäev, koht ja külastuste põhjuste üksikasjalik selgitus.

2.3. **Sertifitseerimistegevuse alus**

a) sertifitseerimise eesmärgid;

b) sertifitseerimise ulatus;

c) sertifitseerimiseks vajalik akrediteerimisulatus;

d) artikli 15 lõikes 1 osutatud tõendamisaruande kordumatu tunnus, kuupäev ja versiooni number;

e) käitaja süsinikuhinna aruande sertifitseerimisel kasutatud kriteeriumid;

f) kohaldatud olulisustase;

g) kinnitus selle kohta, et sõltumatu isik on kontrollinud, kas ettevõtjale on antud soodustusi või muus vormis hüvitisi, ja selle hindamise tulemuste kirjeldus, ning kas soodustuste või muus vormis hüvitistega seotud tõendid on esitatud kooskõlas I lisa punktiga 5.3;

h) vajaduse korral kinnitus selle kohta, et ei ole saadud artiklis 9 osutatud soodustusi ega muus vormis hüvitisi;

i) kinnitus selle kohta, et igale kaubale SHMi heite ja tegelikult tasutud süsinikuhinna omistamise meetod on kooskõlas kaubaga seonduva heitkoguse arvutamise meetodeid käsitleva rakendusmääruse (EL) 2025/2547 II lisa kohase meetodiga seonduva heitkoguse omistamiseks, sealhulgas viited vastuoludele, mille sõltumatu isik on kindlaks teinud;

j) kinnitus selle kohta, et kontrolliti tõendeid, millega kinnitatakse süsinikuhinna tegelikku tasumist käitaja poolt, ja tõendite hindamisel tuvastatud selliste vastuolude kirjeldus, mis mõjutavad tegelikult tasutud süsinikuhinda;

k) kinnitus selle kohta, et sõltumatu isik on kontrollinud tagastatud nõuetele vastavuse ühikute kooskõla nende tagastatud ühikutega kaetud teatatud ja kinnitatud heitega, ning kõigi tuvastatud vastuolude kirjeldus;

l) loetelu süsinikuhinna kohta esitatud tõenditest, mida sõltumatu isik sertifitseerimise käigus hindas.

2.4. **Süsinikuhinna andmete sertifitseerimine**

a) Iga kauba eest tegelikult tasutud kogu süsinikuhind (eurodes), mis on omistatud igale kaubale, väljendatuna eurodes kauba tonni kohta või eurodes MWh kohta;

b) igale kaubale omistatud SHMi koguheide CN-koodi kohta, väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides kauba tonni kohta või CO_2 ekvivalenttonnides MWh kohta;

c) punktides a ja b osutatud, sertifitseeritud süsinikuhinda toetavad andmed:

1) iga kauba eest tegelikult tasutud süsinikuhind eurodes käitise otseheite eest, väljendatuna hinnana kauba tonni kohta või hinnana MWh kohta;

2) iga kauba eest tegelikult tasutud süsinikuhind eurodes käitise kaudse heite eest, väljendatuna hinnana kauba tonni kohta või hinnana MWh kohta;

3) iga kauba eest tegelikult tasutud süsinikuhind eurodes väljaspool käitist toodetud lähteainete heite eest, väljendatuna hinnana kauba tonni kohta.

2.5. **Sertifitseerimisarvamus**

a) sõltumatu isiku avaldus selle kohta, kas ta järeldab piisava kindlusega, et aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi ja et tõendatud seonduva heitkoguse süsinikuhind on tegelikult tasutud;

b) teave järelejäänud väärkajastamiste kohta, mida ei ole enne sertifitseerimisaruande väljastamist parandatud, ja selle kohta, kas need on olulised;

c) teave järelejäänud rikkumisjuhtumite kohta, mida ei ole enne sertifitseerimisaruande väljastamist parandatud, ja selle kohta, kas neil on oluline mõju süsinikuhinna andmetele;

d) vajaduse korral parandussoovitused;

e) kuupäev ja volitatud isiku allkiri sõltumatu isiku nimel, sealhulgas tema nimi.